

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка**

**Факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв
Кафедра мов та методики їх викладання**

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня: «магістр»

на тему

**«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
АУДІОВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ З ВИКОРИСТАННЯМ
АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ»**

Виконала:

студентка VI курсу, 61 групи

Спеціальності 013 «Початкова освіта»

Верхуша Яна Ігорівна

Науковий керівник:

к. пед. н., доцент Конотоп Олена Сергіївна

Чернігів – 2021

Роботу подано до розгляду «___» _____ 2021 року.

Студентка

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Кваліфікаційна робота розглянута на засіданні кафедри *мов та методики їх викладання* протокол № _____ від «___» _____ 2021 р.

Студентка допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Зав. кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ 4-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АНГЛІЙСЬКИХ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ	11
1.1. Мета і зміст навчання аудіювання учнів 4-х класів.....	11
1.2. Психофізіологічні особливості учнів початкових класів.....	19
1.3. Переваги використання англійських автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання учнів початкових класів.....	25
Висновки до Розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В УЧНІВ 4-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АНГЛІЙСЬКИХ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ.....	34
2.1. Критерії відбору англійських автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів	34
2.2. Вимоги до вправ для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів.....	45
2.3. Комплекс вправ для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів.....	50
Висновки до Розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ	61
3.1. Організація методичного експерименту та аналіз його результатів	61
3.2. Методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів.....	72
Висновки до Розділу 3	75
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	91

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВФГ – відеофонограма

ЕГ – експериментальна група

ЗНЗ – загальноосвітній навчальний заклад

ІКК – іншомовна комунікативна компетентність

ІМ – іноземна мова

ІТ – інформаційні технології

КА – компетентність в аудіюванні

КГ – контрольна група

КК – ключові компетентності

МД – мовленнєва діяльність

НУШ – Нова українська школа

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сьогоднішній день припадає інтенсивне реформування та модернізація початкової ланки системи освіти України. Завершується її перехід до Нової української школи (НУШ). Тому оновлюються цілі та зміст навчання, змінюються пріоритети та система навчання іноземної мови загалом. Нова концепція НУШ вимагає від вчителя англійської мови у початковій школі використання різноманітних методів, прийомів і засобів для підвищення інтересу молодших школярів до англійської мови, також стимулює звертатися до автентичних навчальних матеріалів, особливо, відеофонограми (ВФГ). Динамічна ВФГ – важливий засіб, що допомагає формувати ІКК, на основі слухо-зорового синтезу відтворює значну частку вихідних властивостей процесу реального усного мовлення, цього не можна досягти за допомогою інших засобів навчання [30, с. 113].

Актуальний етап розвитку суспільства визначається потужним впливом ІТ. Нові педагогічні технології, які використовуються на сьогоднішній день або тільки перебувають на стадії зародження, неможливо уявити без широкого застосування новітніх інформаційних технологій.

Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови – надзвичайно актуальне і водночас проблематичне питання для викладача англійської мови у початковій школі. У методиці викладання іноземних мов ця проблема розглядається з початку ХХ століття. Американські педагоги стверджують, що застосування інформаційних технологій у процесі іншомовної освіти сприяє формуванню інтересу до знань.

Сьогодні навчання має бути не лише якісним, але заціпати сучасні аспекти розвитку (комп'ютеризацію, застосування інформаційних технологій, технічних засобів навчання) та бути привабливими для потенційного споживача. Як усе нове, так і певні аспекти методики

використання ВФГ, особливо дослідження сервісу відеоподкастів як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності потребують подальшого вивчення.

Вивчення застосування автентичної ВФГ у навчальному процесі посідає значне місце серед досліджень ряду науковців, таких як Н. І. Бичкова, Р. І. Вікович, О. І. Гузь, С. Е. Кіржнер, Т. П. Леонтьєва, М. В. Ляховицкий, Н. В. Мосьпан, С. А. Могільовцев, В. С. Пащук, В. І. Писаренко, І. А. Рябцевич, О. Яхнюк, О. В. Шмирова, М. Allan, В. Baddock, L. Brandi, W. Bufe, J. Lonergan, J. Sherman, E. Sumerfield та ін.) [30]. На нашу думку, використання сервісу відеоподкастів під час навчання може суттєво підвищити якість проведення занять у початковій школі, оскільки викладання англійської мови повинно відповідати вимогам часу, базуватися на останніх досягненнях і прогресивних здобутках науки й техніки, що вимагає концепція НУШ.

Проведений нами критичний аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми показав, що на сьогоднішній день існує недостатньо досліджень із застосування автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання англійською мовою у початковій школі. Вимоги до очікуваних результатів учнів досить високі, особливо на кінець четвертого класу – тому перед вчителем постає проблема пошуку ефективних засобів навчання. Саме автентичні відеоподкасти є важливими і актуальними для навчання учнів 4-х класів, у дітей цього віку відбувається формування довірливості психічних процесів; з школярами легше стає працювати, адже вони починають розуміти що саме від них потребують.

Таким чином, **актуальність** обраної для дослідження теми обумовлена недостатнім рівнем сформованості комунікативної компетентності в аудіюванні англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів згідно з вимогами Програми з одного боку та недостатньою розробленістю цієї проблеми в методичному плані з іншого.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці методики навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів.

Для досягнення мети даного дослідження потрібно розв'язати наступні **завдання**:

1. Проаналізувати чинну Програму і Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти з погляду на вимоги до навчання аудіювання англійською мовою учнів четвертого класу з використанням автентичних відеоподкастів.

2. Описати психофізіологічні особливості учнів початкових класів.

3. Визначити переваги використання англійських автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання англійською мовою.

4. Розглянути критерії відбору автентичних відеоподкастів та здійснити їх відбір для відповідного навчання.

5. Обґрунтувати і створити комплекс вправ з навчання аудіювання англійською мовою учнів 4 класу з використанням автентичних відеоподкастів.

6. Експериментально перевірити ефективність розробленої методики навчання, здійснити аналіз результатів експерименту та їх інтерпретацію.

7. Сформулювати методичні рекомендації з навчання аудіювання англійською мовою учнів 4 класу з використанням автентичних відеоподкастів.

Об'єктом дослідження є процес навчання учнів 4-х класів аудіювання англійською мовою.

Предмет дослідження – розробка методики навчання учнів 4-х класів аудіювання англійською мовою за допомогою автентичних відеоподкастів.

Поставлені завдання визначають використання наступних **методів** дослідження: вивчення та аналіз вітчизняної і зарубіжної методичної,

педагогічної, психологічної літератури з проблеми дослідження; вивчення та узагальнення досвіду використання англомовних автентичних відеоподкастів у процесі навчання аудіювання англійською мовою; спостереження за навчальним процесом на заняттях з англійської мови у 4-му класі; аналіз методичних рекомендацій, які використовуються для навчання аудіювання англійською мовою засобом відеоподкастів; узагальнення досвіду, відбору та використання англомовних автентичних відеоподкастів у процесі навчання аудіювання англійською мовою; перевірка ефективності використання відеоподкастів у ході реалізації експериментального навчання учнів.

Наукова новизна дослідження ґрунтується в тому, що у ньому:

- уперше теоретично обґрунтовано і розроблено методіку формування комунікативної компетентності в аудіюванні англійською мовою учнів 4-го класу з використанням автентичних відеоподкастів;
- удосконалено критерії відбору автентичних відеоподкастів для формування ІКК учнів в аудіюванні англійською мовою та запропоновано власний критерій відбору – критерій наявності мовця у кадрі;
- подальшого розвитку набуло уточнення ефективності використання автентичних відеоподкастів у навчанні аудіювання англійською мовою учнів початкової школи.

Практичне значення дослідження полягає у запропонованому автором комплексі вправ з формування аудіювання англійською мовою з використанням англійських автентичних відеоподкастів на заняттях під час навчання у 4 класі.

Основні положення та результати дослідження розглядалися та обговорювалися на наступних конференціях: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Початкова освіта: сучасні перспективи розвитку» (Кременчуцький педагогічний коледж імені А. С. Макаренка, 11 грудня 2020 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова дискусія: питання педагогіки та психології» (м. Київ, Україна, 4-5 грудня 2020 року); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих науковців та

студентів «Полілог культур: освітній і культурологічний аспекти» (м. Чернігів, 30 березня 2021 р.); II Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації» (м. Тернопіль, 15 квітня 2021 р.).

Підготовлено та опубліковано *тези*:

Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О. Особливості вивчення англійської мови в початковій школі в умовах Нової української школи: «Наукова дискусія: питання педагогіки та психології»: *матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4-5 грудня 2020 року)*. Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. 1. С. 11-14.

Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О. Мотивація вивчення англійської мови у початковій школі у концепції «Нова українська школа»: «Початкова освіта: сучасні перспективи розвитку»: *матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кременчуцький педагогічний коледж імені А. С. Макаренка, 11 грудня 2020 року)*. Кременчук : Методичний кабінет, 2020. С. 74-77.

Верхуша Я. І. Роль автентичних відеоподкастів у навчанні учнів початкової школи аудіюванню англійською мовою: «Полілог культур: освітній і культурологічний аспекти». *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців та студентів (30 березня 2021р.)*. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. С. 54-55.

Верхуша Я. І. Потенціал автентичних відеоподкастів для навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою: «Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації»: *матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 квітня 2021 р.)*. Тернопіль : ТНПУ, 2021. С. 39-41

Підготовлено та опубліковано фахову *статтю категорії Б* (у співавторстві): *Конотоп О. С., Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О., Моїсеєнко А. В., Шевченко Ю. В.* «Критерії відбору автентичних відеофонограм для формування іншомовної комунікативної компетентності у

початковій школі»: *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. 2021. Вип. 39. С. 46-49.

Структуру роботи складають список умовних скорочень, вступ, три розділи, висновки до кожного з розділів, загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Повний обсяг кваліфікаційної роботи становить 137 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках комп'ютерного тексту. **Список використаних джерел** нараховує 81 найменування, з яких 76 – українською та російською, 5 – англійською мовою.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ 4-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АНГЛІЙСЬКИХ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ

1.1. Мета і зміст навчання аудіювання учнів 4-х класів

За останні декілька років відбулося чимало змін в освіті: модернізація та реформування початкової ланки системи освіти України. Завершується перехід до НУШ (Нової української школи), яка має за мету створення школи не лише для навчання й отримання знань, а й для використання їх у буденності [50].

НУШ визначила 11 ключових компетентностей [54] (Додаток А), якими мають оволодіти учні у ході навчання. Друге місце серед них займає «Спілкування іноземними мовами» і має на меті – здатність сприймати виражене іноземною мовою, формулювати (в усній та писемній формі) та висвітлювати певні логічні категорії за допомогою видів МД у спектрі контекстів [49, с. 11].

Також визначено освітні галузі – усього їх 9 (Додаток Б), серед яких мовно-літературна, до якої належить іншомовна освіта. Її метою є розвиток ІКК для невимушеної та посередньої міжкультурної комунікації, на основі якої здійснюється ріст інших КК та задовольняються запити здобувача освіти [88].

«Нова концепція НУШ вимагає від вчителя англійської мови у початковій школі використання різноманітних методів, прийомів і засобів для підвищення інтересу молодших школярів до англійської мови. У порівнянні з традиційним старим підходом значно більше часу спрямовано на ігрову діяльність, використовується більше наочного матеріалу (фото-, відео- та аудіозасобів), спілкування та роботи в групах на уроках, що неодмінно впливає на мотиваційну сферу учнів початкової школи» [11, с.75-76].

Опанування іноземної мови потребує поетапності даного процесу, завершальною метою якого виступає здатність і вміння брати участь в іншомовному спілкуванні. Англійська мова вивчається через поєднання 4-х видів мовленнєвої діяльності (зовнішнє мовлення), тобто через говоріння, аудіювання, читання, письмо. Аудіювання являє собою один із видів усного мовлення і має значну вагу серед інших видів мовної діяльності.

«Оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах пов'язується насамперед із деякими змінами в стратегічних напрямках розвитку сучасної шкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, що у майбутньому давали б можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі» [24] (Додаток В).

Уперше в літературу термін «*аудіювання*» було введено американським психологом Брауном і трактувався як усвідомлення мовлення, яке сприйняте на слух [77].

Г. А. Гринюк зазначає, що аудіювання є розумінням усної мовленнєвої діяльності за допомогою слухового аналізатора. *Аудіювання трактується як перцептивна розумова мнемічна діяльність: перцептивна* – відбуваються пізнавальні психічні аспекти; *розумова* – поєднання з розумовою діяльністю та її складовими; *мнемічна* – має місце виокремлення та опанування ознак елементів системи мови, перетворення образу і розпізнавання, що є наслідком порівняння зі зразком, що криється у пам'яті [41, с. 117].

Аудіювання має певні *визначальні риси*, а саме: аудіювання здійснює усну безпосередню комунікацію (за характером мовленнєвої діяльності), у цьому схожість з говорінням; реактивний вид МД (роль у процесі комунікації), має подібність з читанням; виступає рецептивним видом МД у спрямованості на прийом, видачу мовленнєвої інформації, подібний до читання; за формою плину процесу є внутрішнім, невираженим. Основу

внутрішнього механізму аудіювання складають певні психічні процеси [41, с. 117; 44, с. 281].

Предмет аудіювання – чуже міркування, що кодується в аудіотексті, його слід зрозуміти. **Продукт** аудіювання – висновок, остаточна думка, а його **результатом** є осмислення розпізнаного змісту і поведінка [41, с. 118; 44, с. 281].

Головною метою навчання іноземної мови у початковій школі являється формування ІКК у школярів [24]. Рівень сформованості КА наприкінці 4-го класу має відповідати цільовому рівню володіння іноземною мовою (ІМ) – рівню А1 (для учнів ЗНЗ) та рівню А2 (для учнів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов) відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти. Рада Європи дає глобальну шкалу, що налічує 3 головні рівні: А – «Елементарний користувач», В – «Незалежний користувач», С – «Досвідчений користувач», які у свою чергу поділяються на 2 підрівні [20].

Розглядаючи уміння на кінець 4 класу відповідно до цільового рівня володіння ІМ, за шкалою самооцінювання можна виокремити такі результати в аудіюванні: *рівень А1* – учень/-ця впізнає відомі слова та фрази, які мають відношення до нього/неї, родини та близького кола людей, мовлення має бути повільним і чітким для розуміння; *рівень А2* – учень/-ця розуміє фрази та найпоширеніший словниковий склад, що стосується області близького персонального значення, усвідомлює головне з оголошень та інформувань, які у свою чергу є простими, чіткими та короткими за змістом [20].

Учні мають осягнути значення аудіотексту при одноразовому демонструванні. У тексті наявні також слова, що не вивчалися до цього. Школярі повинні вчитися робити здогадки про зміст невідомих для них слів, використовуючи контекст та звукову форму цих слів, а також правильно сприйняти загальний сенс повідомлення, опускаючи незначну інформацію [20].

Мета навчання аудіювання втілюється по-етапно у кожному класі початкової школи. Детальніше ознайомитися з етапністю навчання аудіювання можна у *Таблиці Д.1.2 «Мета навчання аудіювання» (Додаток В)*, яка створена на основі навчальної програми для ЗНЗ 1-4 класів [24].

Наприкінці навчання у початковій школі учні мають сприймати англomовне мовлення у помірному (уповільненому) темпі, яке гарно артикульоване та має довгі паузи; уловлювати головний смисл сприйнятих на слух різноманітних за характером текстів, що базуються на раніше засвоєному матеріалі; усвідомлювати інструкції та запитання [44, с. 287].

Від 21 лютого 2018 року були внесені зміни до Державного стандарту початкової освіти. За ним встановлені цикли навчання у початковій освіті: 1-2 і 3-4 класи, в основу яких вкладено врахування вікових особливостей розвитку й потреб учнів, забезпечення можливості побороти розбіжності у досягненнях. Організація освітнього процесу відбувається на інтегрованій основі діяльнісного підходу, де переважають ігрові методи у першому циклі (1-2 кл.) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи). Також відібрано 11 ключових компетентностей, в основу яких покладено досвід, потреби учнів, знання й уміння [8].

Зміст навчання аудіювання складається з таких компонентів: *лінгвістичного, психологічного, методологічного*. *Лінгвістичний* – включає мовний (учитель навчає дітей відрізнити звуки, чути відмінності, а саме: довготу і короткість, ритм, наголос, інтонацію) та мовленнєвий матеріал (одиниці мовлення, що обумовлені ситуацією висловлювання та відрізняються протяжністю), на основі якого здійснюється навчання аудіювання. *Психологічний компонент* передбачає доведення сприйняття і розуміння англійської мови до рівня навички та уміння. *Методологічний компонент* – засвоєння дітьми прийомів з оволодіння сприйняття на слух іншомовного мовлення [42].

На думку О. Леонтєва – аудіювання складає ядро спілкування, з якого розпочинається опанування усної комунікації. Аудіювання складається з таких компонентів: вміння диференціювати сприйняті звуки; інтегрувати їх у смислові комплекси й утримувати у пам'яті під час слухання; здійснювати ймовірне прогнозування та розуміти сприйнятий звуковий ланцюг [35].

Компетентність в аудіюванні (КА) – вміння усвідомлювати сприйняті за допомогою слухового аналізатора тексти в умовах прямого й непрямого контакту. Складається КА з вмінь, навичок, знань та здібностей [44, с. 280-281].

Розрізняють такі уміння аудіювання: мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні. *Мовленнєві* – здатність зосереджувати увагу на основній інформації аудіотексту та передбачати його зміст; обирати найбільш значущі факти, оминаючи неголовні; вибіркоче розуміння необхідної інформації на основі мовної здогадки чи контексту; ігнорування невідомого мовного матеріалу, що незначний для розуміння. *Інтелектуальні* – ймовірне прогнозування, критичне оцінювання сприйнятої інформації; вміння класифікувати та синтезувати почуту інформацію. *Навчальні* – вміння користуватися електронними засобами навчання і виконувати тестові завдання різних видів для перевірки почутої інформації. *Організаційні* – вміння самостійного учіння. *Компенсаційні* – здатність використовувати мовну й контекстуальну здогадки та паралінгвістичні засоби для сприйняття почутого, ігнорувати невідомий мовний матеріал, який є несуттєвим для розуміння [44, с. 280].

До аудитивних навичок можна віднести: *фонетичні (слухові), лексичні, граматичні навички*. Ще одним складником є декларативні та процедурні знання. *Декларативні знання*: мовні знання (знання фонем, інтоном, лексичних одиниць, граматичних структур); країнознавчі знання (культури країни виучуваної ІМ, зокрема фонові знання). До *процедурних знань* можна віднести соціокультурні знання, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі аудіювання. Комунікативні здібності

аудіювання: адекватна реакція того, хто слухає на чийсь пропозицію; здатність вислуховувати, не перебивати та цінувати співбесідника, брати до уваги прослухане; розбиратися у комунікації [44, с. 281].

Аудіювання має чітку ієрархічну структуру. І. Зимньою виділено **три фази аудіювання**: *мотиваційно-спонукальну, аналітико-синтетичну і виконавчу* [23]. О. Леонтьєв наполягає на необхідності виділення *фази контролю* [35]. Детальніше ознайомитися із структурою аудіювання можна у *Таблиці Д.1.3 (Додаток Г)*.

Виділяють три види аудіювання: *аудіювання з частковим розумінням тексту (вибіркове аудіювання)* – виділення з мовленнєвого потоку необхідної інформації; *аудіювання з розумінням основного змісту тексту* – обробка смислової інформації аудіотексту з метою відокремлення відомого від невідомого, суттєвого від другорядного; *аудіювання з повним розумінням тексту* – детальне сприйняття викладу змісту [40, с. 69].

У початковій школі виділяють 2 види аудіювання – аудіювання з повним розумінням та аудіювання основного змісту почутого.

До основних показників розуміння відносять повноту, точність та глибину. Саме глибина змісту сприйнятого повідомлення демонструє ступінь розуміння [34, с. 96].

Розрізняють два основних рівні розуміння: рівень мовного розуміння (розуміння плану значення – буквальне і поверхнєве розуміння значень аудіотекстів на основі частини мовних фактів та значень окремих мовних одиниць) і надмовного розуміння (розуміння глибинного ситуативного значення аудіотексту) [42].

За О. Лурією виділено такі рівні розуміння тексту: фрагментарний (окремих лексичних одиниць); глобальний (теми повідомлення); детальний (фактів); критичний (підтексту) [34, с. 96].

Розуміння сприйнятого на слух мовлення може мати позитивний (встановлення зв'язків предметів та явищ дійсності) і негативний (установлення недостатніх зв'язків) результати. Результатом аудіювання є

усвідомлення / неусвідомлення почутого. Учитель має будувати зворотний зв'язок з учнями (за допомогою вербальних або невербальних реакцій) [41, с. 120].

За успішність формування КА відповідає низка факторів: передумови сприйняття аудіоповідомлення; особливості того, хто слухає індивідуального та психологічного плану; мовні риси повідомлення [44, с. 283].

Від темпу аудіоповідомлення залежить швидкість, точність його осмислення та результативність утримання в пам'яті. Середній темп англійського мовлення варіюється в межах 140-150 слів за хвилину. На початковому ступені навчання ІМ, швидкість пред'явлення аудіоповідомлення учитель може уповільнити за рахунок збільшення тривалості пауз між його смисловими частинами для того, щоб темп мовлення не став перешкодою у процесі формування КА. Темп мовлення має зв'язок з ритмом, наголосом та паузами. Також для успішного формування КА важливою є кількість пред'явлень аудіоповідомлення, його обсяг та тривалість звучання [44, с. 283-284]. Обсяг (мінімальний чи максимальний) аудіоповідомлення встановлюється за тривалістю звучання. Слід розпочинати з невеликих текстів за тривалістю для розвитку КА та послідовно їх збільшувати [44, с. 285].

Успіх здійснення аудіювання пов'язаний з індивідуально-психологічними особливостями слухача: кмітливістю, здатністю слухати та осмислювати певні сигнали усного мовлення, умінням змінювати розумові процеси, осягати зміст інформації, зіставляти її з обширним компонентами. Також необхідними його факторами є жага до пізнання нового, зацікавлення темою повідомлення (направленість на пізнавальні дії та їх мотивацію). Серед факторів успіху реалізації аудіювання слід звернути увагу на труднощі, що можуть виникнути під час його проведення [44, с. 285].

Для процесу аудіювання притаманні основні **психофізіологічні механізми** [41, с. 120-121; 44, с. 282-283], а саме: механізм слухового сприйняття – сприймається мовлення через звуковий аналізатор; механізм

внутрішнього промовляння – перетворення звукових / зорових образів в артикуляційні, якість розуміння залежить від точності внутрішньої імітації; механізм сегментування мовленнєвого ланцюга – членування на окремі граматичні та лексичні ланки, розуміння їх смислу; механізм оперативної пам'яті – утримання у свідомості сприйнятих слів та словосполучень протягом деякого часу, що необхідний для осмислення інформації; механізм антиципації (ймовірного прогнозування) – перспектива передбачення закінчення певної одиниці за її початком; механізм довготривалої пам'яті – порівняння мовленнєвої команди, яка надійшла з шаблонами, що відкладені у пам'яті; механізм осмислення – відбуваються різнозначні заміни через трансформування слова в образ.

Під час навчання аудіювання ІМ за мету та засоби навчання береться досягнення єдності цілей навчання. «Аудіювання як мета початкового курсу спрямоване на розвиток в учнів здатності орієнтуватись і взаємодіяти у мовленнєвому середовищі, котре моделюється на уроці. Це передбачає формування у дітей умінь сприймати й адекватно реагувати на інструкції вчителя та мовлення партнерів по комунікації, які побудовані на знайомому мовному матеріалі, а також уміння розуміти зміст аудитивних текстів: навчальних та автентичних» [43].

Учні вчатья ретельно слухати мову, яка звучить, починають формуватися навичка прогнозувати смисловий зміст висловлювання, за допомогою цього виховується культура слухання як іноземною, так і рідною мовою. Навчаючись аудіюванню, учні також ознайомлюються із звуковою стороною виучуваної мови: темпом, ритмом, мелодикою, наголосами у словах та реченнях. Також якісніше засвоюються граматичні структури та лексичні одиниці мови, що вивчається. Позитивно впливає аудіювання на розвиток процесів пам'яті дитини (особливо слухової), уваги, мислення.

Таким чином, метою навчання аудіювання у початковій школі є формування елементарного рівня компетентності у цьому виді діяльності.

Відповідно до положень Ради Європи та МОН України на кінець 4-го класу учнівський рівень КК – рівень А1(учні ЗНЗ) та рівень А2 (учні спецшкіл, де відбувається поглиблене вивчення ІМ). Зміст навчання аудіювання складається з триєдності компонентів: *лінгвістичного* – мовний матеріал (обробка елементів мови) та мовленнєвий матеріал (одиниці мовлення, мовні елементи яких упорядковані за семантико-комунікативним показником; *психологічний* – розвиток психофізіологічних особливостей аудіювання, навичок та умінь аудіювання, інтелектуальних, організаційних, компенсаційних умінь та комунікативних здібностей; *методологічний* – уміння зосереджено слухати вчителя, диктора, співрозмовника; уміння користуватися аудіозаписом; уміння користуватися опорами.

1.2. Психофізіологічні особливості учнів початкових класів

«Молодшими школярами вважають дітей віком від 6/7 до 10/11 років, які навчаються у 1-4 класах сучасної школи. Цей віковий період завершує етап дитинства. Опановуючи новий для себе вид діяльності – навчання, молодші школярі ще багато часу й енергії віддають грі. У цих видах діяльності розгортаються їх стосунки з ровесниками і дорослими, особистісне психічне життя і психічний розвиток, формуються психічні новоутворення, завдяки чому діти виходять на новий рівень пізнання світу і самопізнання, відкривають нові власні можливості і перспективи. Головною особистісною характеристикою молодшого школяра є прийняття і усвідомлення своєї внутрішньої позиції, що дає підстави вважати цей вік зрілим дитинством» [57, с. 165].

На молодший шкільний вік припадає бурхливе анатомо-фізіологічне формування організму дитини. До вікових особливостей школярів даного періоду можна віднести: малий досвід у соціальній та моральній сферах, бурхлива емоційність, підвищена вразливість, імпульсивність, але у той же час піддатливість до впливів, прагнення постійно розширювати своє коло спілкування.

Центральним ядром психічного розвитку для учнів є перехід від мимовільності до довільності психічних процесів (пам'яті, уваги, мислення, організації діяльності). Учні навчаються свідомо визначати цілі, відшукувати та виявляти засоби щодо їх досягнення, долати скрутні обставини та перепони. Також школярі переборюють свої жадання та здатні управляти своєю поведінкою, беручи за взірець певні зразки, усе це підтримує розвиток довільності [57, с. 173].

Діти цієї вікової категорії потребують постійного контакту з людьми: спілкування, емоційного контакту, визнання й оцінки своїх дій та вчинків.

Через участь у різних спільних видах діяльності в молодших школярів вибудовуються взаємини з однолітками, формується колектив ровесників.

Відбувається закладення ядра особистості. Дитина не тільки виконує певні вимоги колективу, а й вчиться брати активну участь у виборі вимог, організації доручень та справ, що їй подобатимуться.

«До психофізіологічних чинників належать такі властивості молодших школярів: нейрофізіологічне дозрівання мозку та пов'язані з цим гнучкість і пластичність механізмів говоріння, розвиток пам'яті, уваги, уяви, здатність до імітації, наслідування, висока сенситивність, відсутність негативних стереотипів, довірливість і відкритість до зовнішніх впливів, готовність до навчання та зацікавленість у ньому, мотивація на досягнення успіху, довільність, продуктивність і стійкість пізнавальних процесів, готовність керувати поведінкою на основі прийнятого рішення чи наміру» [56, с. 470].

Розвиток сприймання. У молодшому шкільному віці відбуваються розвиток пізнавальних процесів, аналізуючи сприймання можна сказати, що зростає швидкість перебігу цього процесу; число сприйнятих об'єктів збільшується, обсяг запам'ятовування розширюється; формується довільність, цілеспрямованість і категоричність процесу; дуже перемінюються як зорове, так і дотикове вибирання певної фігури між іншими, про це засвідчує скорочення часу, відведеного для пошуку; чутливість аналізаторів збільшується до різних властивостей предметів;

підвищується здатність розрізняти висоту звуків; стрімко розвивається фонетичний слух. У молодших школярів розвиваються також суглобом'язове сприймання органами чуття, що займають помітне місце в утворенні навичок письма, малювання. Покращується сприймання часу. Також формується здатність спостерігати явища навколишньої дійсності під керівництвом вчителя (наприклад, самостійне розглядання наочних об'єктів, ведення щоденників спостережень та інші види самостійної роботи) [71, с. 59-60].

Школярами усвідомлюються різні соціальні зразки, за якими вони діють. Спочатку їх увагу привертають певні зовнішні яскраві ознаки предметів, проте учні не можуть сконцентруватися та повно роздивитися решту особливостей та углядіти істотне. Спираючись на це, учитель має удосконалювати у школярів сприйняття і за допомогою таких зусиль виробляється довільність, усвідомленість, вибірковість [57, с. 182].

Розвиток уваги. Провідною для даної вікової категорії є мимовільна увага, це стосується 1-2 класу. Спочатку учні звертають увагу тільки зовнішні властивості предметів та явищ, не проникаючи у глиб їх суті. Проте чим далі, тим більше зростає довільність уваги. Причиною цього є чітка організація дій учнів за зразком, процеси, які вони керують та контролюють. Увазі молодших школярів властива нестійкість, тому під час навчання слід чергувати види діяльності [57, с. 182-183; 55].

М. Ф. Добринін встановив, що увага учнів є досить зосереджена і стійка під час повного занурення у роботу, заняття потребує повної активності розуму та рухів. Вагомий ефект на увагу справляє інтерес та потреба учня. Дуже уважні та зосереджені школярі у творчій діяльності [55].

Увага також має зв'язок із цінністю навчальної інформації для учнів, доступністю завдань для них та можливостями педагога в організації навчальної діяльності учнів [71, с. 64].

Розвиток пам'яті. У дітей молодшого шкільного віку триває стрімкий розвиток довільної пам'яті, проте мимовільна також має активне

застосування. Під час навчання відбувається формування логічна пам'ять, що допомагає набувати знання. У молодших школярів сформована наочно-образна пам'ять. Діти гарніше фіксують у пам'яті певні окреслені предмети, факти, події. Учні цього віку мають потребу у дослівному запам'ятовуванні через недостатній розвиток мови. На думку Д. Б. Ельконіна пам'ять дитини стає мислительною [55; 57, с. 183].

Відбувається зростання продуктивності запам'ятовування навчальної інформації, її об'єму, міцності. Для школярів цієї вікової групи властиві спеціальні прийоми фіксування повідомлення. Особливо удосконалюється точність утримування у пам'яті тексту [71, с. 61].

Розвиток уяви. Основний напрям розвитку уяви молодших школярів зводиться до переходу від репродуктивної форми до творчої, від простого комбінування уявлень до побудови нових образів. Відбувається збагачення та урізноманітнення витворів уяви, прискорюється швидкість створення образів фантазії. З образами фантазії у дітей пов'язані їх бажання. Але учні стикаються із труднощами у створенні образів об'єктів, яких вони прямо не сприймали, у ході опанування певних понять [57, с. 185; 71, с. 61].

«Протягом молодшого шкільного віку уява дітей зазнає змін. Спочатку уявлювані образи розпливчасті, але згодом вони стають точнішими і чіткішими. У 1-2 класах діти відображають кілька ознак предмета (переважно несуттєві), а в 3-4 класах – зосереджують увагу на значно більшій їх кількості, серед яких переважають суттєві. Перетворення образів уяви на початку молодшого шкільного віку незначне, а до 3-4 класу, коли учень отримує значно більше знань, образи стають узагальненішими та яскравішими. На початку навчання для виникнення образу необхідна опора на конкретний предмет, далі розвивається опора на слово, яке є передумовою мисленого створення нового образу» [57, с. 185].

Розвиток мислення. Провідним видом мислення у дітей молодшого шкільного віку є наочно-образне мислення. У цей період формуються певні мислительні операції: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування,

узагальнення. Розв'язуючи задачі, діти опираються на окреслені предмети або зображення. Відбувається поглиблення та розширення мислення, це проявляється у ґрунтовнішому сприйманні змісту опанованих понять, засвоєнні нових та їх застосуванні. Процес навчання стимулює до розвитку абстрактного мислення. Зі вступом до школи об'єкти із певним набором ознак, які дитина фіксувала у своєму мисленні, отримують наукове осмислення [57, с. 185].

Аналіз – розподіл цілого на складові. *Синтез* – об'єднання елементів у ціле, що базується на попередньому аналізі, з третього класу стає систематичним. *Порівняння* – визначення подібності / відмінності певних речей, подій. Для учнів легше виокремити відмінність, ніж схожість. *Абстрагування* – виділення певних показників об'єкта та одночасне нехтування іншими. Школярам простіше концентруватися на зовнішніх показниках, відволікатися на особливості предметів, ніж на зв'язки між ними. *Узагальнення* – відтворення загальних властивостей явищ реальності, що полягає у поєднанні речей за певними ознаками [57, с. 186].

Розвиток мовлення. Ще до школи у дітей формується певний словниковий та граматичний запас, проте під час навчання учні вчаться осмислено використовувати слова, що являються предметом усвідомлення і опанування. У молодших школярів відбувається збільшення: кола слів на позначення предметів і явищ навколишнього світу; слів у реченнях усного висловлювання та покращення його синтаксичної будови, проте можливі певні мовленнєві дефекти; змінюється морфологічна будова писемного мовлення; приріст слів і речень у письмових творах; покращується якість письма та його швидкість [71, с. 63-64].

Емоційна сфера дітей вирізняється життєрадісністю, бадьорим настроєм, відбувається розвиток таких моральних почуттів як симпатія, дружба, товариськість, обов'язок, гуманність, проте дітям цієї вікової групи все ж властива емоційна вразливість [55].

4 клас (9-10 років)

Для даного вікового періоду характерне завершення вираженої спеціалізації лівої півкулі головного мозку, що представляє аналітичну діяльність (логічне мислення, визначення понять, умовиводи, висновки, утворення передбачень). За допомогою цього учні четвертого класу більшою мірою навчаються швидко і зосереджено, уміють самостійно працювати з книгою, усвідомлюють смисл позначок, знаків, символів, шрифтових акцентів [13; с. 51].

У наслідок росту логічного мислення збільшується спроможність до: класифікації, групування, знаходження причиново-наслідкових зв'язків (аналізу); визначення головного, продукування висновків (синтезу); передбачення розвитку подій (передбачення); оцінювання ситуації, здатність до самооцінки (оцінки) [13; с. 51].

Соціальний розвиток. Діти даної вікової категорії у спілкуванні із дорослими проявляють особливу відкритість душі. Учні охоче взаємодіють із старшими. Молодші школярі за допомогою взаємин із своїми ровесниками отримують навички самостійності, вирішуючи шкільні проблеми. Охоче виконують функції лідера при загальному навчанні та колективних іграх. Учні також допомагають своїм друзям, хвилюються за їх справи та можуть надавати психологічну підтримку [13; с. 51].

Отже, для дітей молодшого шкільного віку характерні: малий досвід у соціальній та моральній сферах, бурхлива емоційність, підвищена вразливість, імпульсивність, але у той же час піддатливість до впливів, прагнення постійно розширювати своє коло спілкування. Учні прагнуть до постійного контакту з іншими людьми. Відомо, що у цей період відбувається формування довільності та опосередкованості всіх психічних процесів (пам'яті, уваги, мислення, організації діяльності).

1.3. Переваги використання англійських автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання учнів початкових класів

У зв'язку з модернізацією та реформуванням початкової освіти постає потреба використання вчителем різноманітних засобів, методів і прийомів для вивчення англійської мови молодшими школярами. Нова концепція НУШ стимулює використовувати автентичні навчальні матеріали, особливо, відеофонограми. Динамічна ВФГ – важливий засіб, що допомагає формувати ІКК, на основі слухо-зорового синтезу відтворює значну частку вихідних властивостей процесу реального усного мовлення, цього не можна досягти за допомогою інших засобів навчання [30, с. 113].

Ціла плеяда науковців присвятила свої дослідження вивченню проблеми застосування відеофонограми під час навчання англійської мови. Це питання описували у своїх працях Н. І. Бичкова, О. І. Гузь, М. В. Ляховицький, С. Е. Кіржнер, Н. В. Мосьпан, В. С. Пащук, Т. О. Яхнюк, М. Allan та ін. [28, с. 78].

Було експериментально доведено дієвість застосування слухо-зорового синтезу у навчанні. У своїх дослідженнях Є. І. Фокін надає дані дослідницьких спостережень, які засвідчують, що 80-90% інформації про навколишнє середовище передають зорові відчуття [70]. В. А. Толоконниковим також було стверджено, що за допомогою зорового аналізатора передається в кору головного мозку близько 85-90% інформації, що взагалі може сприйматися органами чуттів [68].

У залежності від провідного типу сприйняття інформації виділяють 4 категорії людей: 1 – аудіали, 2 – візуали, 3 – кінестетики, 4 – дискрети.

Audial – сприйняття через звук. Такі діти починають рано говорити, танцюють і рухаються в ритм пісеньки, самі співають і постійно щось наспівують, люблять аудіо-книги, мають креативне мислення, складають мотиви ігор, дуже товариські і люблять читати. Для них важливі – акустика, звук, мелодія, слово, різні шумові ефекти і тиша. Трохи менше у них

розвинені уважність, спритність, рухові навички. Це варто розвивати за допомогою вправ [64].

Візуал – сприйняття світу через зір і картинки. Діти цього типу швидко запам'ятовують колір, форму, розмір, лінії, образи, все уважно розглядають, добре малюють, складають, ліплять. Їм набагато більше подобається розглядати картинки в книзі, ніж слухати зміст. Моментально схоплюють те, що побачили. Недолік – розвиток комунікабельності (спочатку придивляються, а потім йдуть на контакт) [64].

Кінестетик – сприйняття світу за допомогою відчуттів (нюху, дотику, рухів, інтуїції). До таких дітей потрібен особливий підхід, бо вони чутливі і вразливі, допитливі, мають інтуїцію і відчуття руху. Раніше починають ходити. Завжди мають відчувати постійний тілесний контакт. Зацікавлені у спостереженні за речами, предметами і людьми в русі, у динаміці. Дуже жестикулюють при розмові, використовують міміку і пантоміму. Для особистостей даного типу важливу роль відіграє простір. Такі діти потребують постійної ласки, поцілунків, обіймів [64].

Дискрет – не зустрічається серед дітей, школярів та підлітків. Цей тип неоднозначний і є певним синтезом усіх трьох типів. Це люди генії, вундеркінди і володіють особливими здібностями [64].

Відповідно до статистичних даних, серед населення 25% аудіалів, 35% візуалів і 40% кінестетиків, 3% дискретів.

За своєю фізіологією людина сприймає інформацію візуально. Багаточисельні наукові дослідження підтверджують, що 90% інформації людина сприймає через зір; приблизно 70% сенсорних рецепторів знаходяться в очах; близько половини нейронів головного мозку людини задіяні в обробці візуальної інформації; на 19% менше при роботі з візуальними даними використовується когнітивна функція мозку, що відповідає за обробку та аналіз інформації; на 17% вище продуктивність людини, що працює з візуальною інформацією; на 4,5% краще згадуються

докладні деталі візуальної інформації; в 60000 разів швидше сприймається візуальна інформація в порівнянні з текстовою [18].

Як зазначає О. С. Конотоп, ВФГ мають бути автентичними – підготовленими носіями мови для носіїв мови, а не для навчальних цілей вивчення мови як іноземної [31, с. 66].

Говорячи про автентичність ВФГ, ми маємо на увазі ВФГ, яка розроблена носіями мови, яка слугує джерелом аудіовізуальної інформації, що у свою чергу є достатньо достовірним. Автентичність охоплює такі аспекти: 1) текст сценарію (структурна, лексико-фразеологічна, граматична, функціональна автентичність); 2) параметри мовлення акторів (автентичність вимови, структурна, лексико-фразеологічна, граматична, функціональна автентичність); 3) невербальні засобів спілкування; 4) автентичність національної ментальності і картини світу [27, с. 247].

Досліджуючи подкастинг як один із засобів навчання іноземної мови, дослідники стверджують, що подкасти (podcasts) – це цифрові медіа-файли, які розповсюджуються Інтернетом, і які за змістом нагадують радіошоу, звукову виставу, містять інтерв'ю, лекції чи випуск новин, що належить до усного жанру мовлення [25, с. 177].

Подкасти – аудіоблоги або передачі, що викладаються в мережі у вигляді випусків, які можна легко завантажити і слухати в будь-який зручний для користувача час. Це окремі файли або регулярно оновлювана серія таких файлів, опублікованих за однією адресою в мережі Інтернет [26, с. 50]. Вони являють альтернативу радіо і телебаченню, бо не потребують ліцензування частоти і доступні в будь-який час для слухача. Також існують різні друковані видання, сайти, що надають свої подкасти.

Якоїсь єдиної загальної класифікації подкастів не існує – Т. Вінсент виділяє аудіоподкасти, відеоподкасти, розширені подкасти. Також інші дослідники виокремлюють аудіоподкати, відеоподкасти та скрінкасти. Дж. Стенлі виділено 3 види подкастів: автентичні подкасти; навчальні подкасти (або освітні); методичні (технічні) подкасти.

Такий засіб як подкаст надає різноманітності розвитку вмінь аудіювання ІМ, тому його обсяг і тематична розмаїтість можуть застосовуватися на різних етапах вивчення ІМ.

За Н. В. Кардашовою подкаст базується на основних технічних і дидактичних характеристиках цієї інтернет-технології, а саме: автентичності, актуальності, компетентності у галузі медіа, автономності, багатоканальності сприйняття, мобільності технічного засобу, багатофункціональності, продуктивності, інтерактивності [25, с. 178-179].

«Автентичний відеоподкаст займає важливе місце у формуванні іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів. Завдяки автентичності іншомовного мовлення, яке присутнє у відеоподкасті, вчитель має змогу демонструвати автентичне мовлення, яке є взірцем. По-друге, завдяки тому, що в автентичному відеоподкасті поєднанне аудіо- і відеозображення, молодші школярі мають можливість отримувати навчальну інформацію одночасно по двом каналам – зоровому і слуховому. По-третє, на початковому етапі навчання іншомовному аудіюванню сам процес значно полегшується, якщо є опора на мовця. По-четверте, автентичний відеоподкаст дає можливість зануритися в іншомовну культуру, що є вкрай важливим саме на початковому етапі навчання» [10, с. 54].

Інші дослідники – М. Євстїгнеєв, Т. Сапух, П. Сисоєв, П. Соломітіна – звертають увагу на такі характеристики подкасту, як актуальність, аутентичність представленого матеріалу (робить процес вивчення ІМ більш вмотивованим), медіа компетентність, багатофункціональність (можливість розвивати кілька видів МД, підвищувати соціокультурну компетенцію), багатоканальне сприйняття, інтерактивність, мобільність, можливість розширення навчального середовища, розвиток пізнавальної стійкої мотивації, автономність та продуманість [46, с. 184].

Потенціал ВФГ корелює з базовими загальнодидактичними та методичними вимогами до навчання: значний морально-етичний вплив ВФГ, відібраних за виховним потенціалом, співвідноситься із

загальнодидактичними вимогами до навчального процесу; ВФГ дозволяє надати національно-специфічну інформацію, закріпити соціокультурні знання; забезпечення ВФГ збудження емоцій учня за рахунок впливу на образний, чуттєвий та емоційний характер дії правої півкулі головного мозку; переглядання ВФГ задіює одночасне сприйняття повідомлення за допомогою слухового і зорового каналів, що поєднується із принципом наочності [33, с. 9; 9, с. 40].

У своїй праці О. С. Конотоп виділяє певні переваги ВФГ: вплив на емоційний стан; необмежена доступність; реалізація різних видів наочності; вирішення проблеми масовості навчання; можливість індивідуалізації у перебігу розвитку ІКК; висока мовленнєво-розумова активність і посилення освітнього процесу; реалізація оптимальності самостійної роботи; зворотній зв'язок, за комп'ютерної підтримки [27, с. 247].

За допомогою ВФГ найкраще реалізовується золоте правило дидактики – наочність, при цьому у ВФГ вона представлена слухо-зоровою. «Слухо-зорова наочність ВФГ виконує унікальну функцію зразка автентичного спілкування, чого неможливо досягти жодним іншим навчальним засобом на занятті з іноземної мови, дозволяє показати емоційне забарвлення мовлення, невербальні засоби спілкування, відтворити акти спілкування в певних обставинах, створюючи великий вибір комунікативних ситуацій, які служать стимулом до мовленнєвої діяльності. Зоровий аналізатор структурно та функціонально пов'язаний зі слуховим, у результаті їхньої синхронної взаємодії під час реценції збільшується обсяг інформації, яка сприймається глобально та повно» [27, с. 249].

П. В. Сисоєвим та М. Н. Євстігнеєвим відзначено можливості застосування подкастів для вивчення англійської мови, а саме: розширення меж навчального середовища, можливість вирішення проблем міжкультурного спілкування та взаємодії за допомогою поширення та обміну файлами-подкастами через мережу Інтернет, зниження рівня психологічних

труднощів і подолання мовного бар'єру, наявність додаткової мовної практики [63, с. 38].

Характеристики подкастів за А. Г. Соломатіною: а) можливість розміщення в мережі Інтернет індивідуальних подкастів користувачів; б) можливість створення особистої зони кожним автором подкасту, яка є необхідною для організації мережевого обговорення змісту подкасту; в) можливість організації мережевого обговорення змісту подкаста в особистій зоні користувача сервісу за допомогою мікроблогу або веб-форуму; г) створення та модерація особистої зони, що здійснюється автором подкасту; д) розміщення повідомлень при організації мережевого обговорення змісту подкасту, що відбувається хронологічно (у блозі або на форумі), користувачі не можуть вносити зміни у зазначені повідомлення; е) доступність, яка виявляється у тому, що опублікований на сервері подкаст може бути переглянутий/прослуханий будь-яким зареєстрованим користувачем [62, с. 130-131].

У процесі формування іншомовної комунікативної компетентності ВФГ дозволяє успішно реалізувати принцип виховуючого навчання, принцип активності, принцип наочності, принцип пильності, принцип посиленості, принцип міцності, принцип свідомості (загальнодидактичні принципи) та принцип комунікативності, принцип поетапності (методичні принципи) [28, с. 78-80].

Виділяють кілька факторів, які обумовлюють популярність подкастів для навчання іноземних мов: можливість безкоштовно завантажити подкаст на планшетний комп'ютер, мультимедійний плеєр, мобільний телефон та інші пристрої з його наступним переглядом/прослуховуванням у зручний час і в зручному місці; наявність універсальних форматів аудіо- і відеофайлів, що дозволяють їх відтворювати на більшості портативних пристроїв; періодичність або серійність, створення нових подкастів; можливість підписки, що означає автоматичне інформування користувача про появу

нових подкастів; автентичність аудіо- та відеоматеріалів; наявність тексту для аудіофайлу або субтитрів для відеофайлу [17, с. 194; 30, с. 114-115].

За допомогою подкастів формування компетентностей англомовного аудіювання відбувається ефективніше, по-перше, матеріал подкастів можна використовувати багаторазово варіюючи завдання; по-друге, універсальність форматів даного засобу дає змогу використовувати будь-який пристрій; по-третє, знайомство з мовленням носіїв виучуваної мови (темп, інтонація, наголоси); по-четверте, економія часу – прослуховування у вільний час та підписка на оновлення; по-п'яте, серійність.

Серед методичних можливостей сервісу подкасту для навчання аудіювання англійською мовою – прослуховування та/або перегляд навчальних подкастів однокласників [61, с. 13; 30, с.115].

«Головна перевага одночасної актуалізації двох каналів надходження інформації полягає у тому, що за одиницю часу реципієнт отримує значно більшу кількість інформації, ніж за одним каналом, при цьому взаємодія аналізаторів не зводиться до суми інформації, що сприймається окремими аналізаторами, а веде до підвищення чутливості кожного з них. Поєднання звукових і зорових образів збільшує темп сприймання й розуміння мовлення – завдяки широкому використанню предметно-зображального коду під час перегляду ВФГ інформація переробляється у швидкому темпі, відсутня необхідності у вербалізації всього, що сприймається. ... ВФГ здатна забезпечити високу активність на занятті іноземної мови (інтелектуальну, емоційну та мовленнєву) в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. Оволодіння іншомовним мовленням можливе за умови інтенсифікованої навчальної діяльності, ВФГ дозволяє організувати навчальний процес так, що кожен стане його активним учасником» [27, с. 249-250].

Підсумовуючи вищезазначене, відеофонограма має бути підготовлена носіями мови для носіїв мови (тобто автентична). Дослідники вважають, що подкасту повинен бути актуальним, медіа компетентним, багатофункціональним, інтерактивним, мобільним, стійко мотивованим,

автономним, мати представлений матеріал та багатоканальне сприйняття. Перевагами подкасту для слухання – велика кількість, різноманітність та доступність джерел, безкоштовність, легкість, менша енергозатратність, економія часу, постійне оновлення платформ та можливість підписки; проблемою залишається лише вибір ефективного подкасту.

Висновки до Розділу 1

Дослідивши основну документацію (концепцію НУШ, Державний стандарт початкової освіти, Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти, навчальні програми), було розглянуто основні питання, що стосуються процесу аудіювання. Перебудова освітнього процесу докорінно змінює вимоги до навчання, з'являються ключові компетентності серед яких «Спілкування іноземними мовами»; визначаються освітні галузі – одна з них мовно-літературна, до якої належить іншомовна освіта; кожен вид мовленнєвої діяльності на кінець 4-го класу повинен мати елементарний рівень компетентності (рівень А1 згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти). Державним стандартом визначено вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовної освіти). Розглянуто поетапність мети навчання аудіювання, що втілюється у кожному класі початкової школи. По завершенню 4-го класу учні мають розуміти: іноземне мовлення в дещо уповільненому темпі; основний зміст прослуханих текстів різного характеру, побудованих на засвоєному мовному матеріалі; запитання та інструкції. Аудіювання – комплексна мовленнєва розумова діяльність, яка базується на природній здатності, що удосконалюється в процесі індивідуального розвитку людини. Важливі фактори формування такої здатності є: перцептивні та мовленнєві передумови; загальні інтелектуальні передумови; фактичні знання; знання та вміння в рідній мові; іншомовні знання та вміння; мотивація.

У молодшому шкільному віці продовжують розвиватися основні пізнавальні властивості і процеси (сприймання, увага, пам'ять, уява, мислення і мовлення), вони стають більш довільні та опосередковані. У школярів зростає швидкість сприймання, кількість та обсяг сприйнятих об'єктів. Учні достатньо зосереджені, якщо потрібно викласти максимум рухової/розумової активності, але їм все ще важко розподіляти увагу на різні види роботи. Формується логічна пам'ять, наочно-образне запам'ятовування, групування за категоріями. Для уяви цього віку притаманне збагачення та урізноманітнення образів фантазії. Відбувається період формування мислительних операцій: аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, узагальнення; розширення та поглиблення мислення. У процесі розвитку також здійснюється удосконалення навичок усного мовлення.

Перевагами відеоподкастів для навчання аудіювання англійською мовою є: емоційний вплив; вільність та доступність навчальних матеріалів; індивідуалізація процесу навчання та формування ІКК; межі навчального середовища розширюються; відбувається зменшення рівня психологічних труднощів і подолання мовного бар'єру; додаткова мовна практика; безкоштовність; економія часу та ресурсів. Також за допомогою ВФГ реалізуються такі принципи навчання: виховуюче навчання, активності, наочності, пильності, посильності, міцності, свідомості (загальнодидакчині) та комунікативності, поетапності (методичні).

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В УЧНІВ 4-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АНГЛІЙСЬКИХ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ

2.1. Критерії відбору англійських автентичних відеоподкастів для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів

Вважаємо за потрібне зосередити увагу на визначенні критеріїв відбору ВФГ, зокрема на критеріях відбору англійських автентичних відеоподкастів. Науковцями було визначено чималий діапазон критеріїв.

Опрацьовуючи публікації та дослідження можна дійти висновку, що чимало науковців займалося розробкою даного питання – Н. І. Бичкова, Н. Ф. Бориско, Р. І. Вікович, О. І. Гузь, С. Е. Кіржнер, М. В. Ляховицький, Н. В. Мосьпан, С. А. Могільовцев, О. А. Палій, В. С. Пащук, В. І. Писаренко, А. С. Чужик, А. В. Шадрін, Е. І. Щукіна, Т. О. Яхнюк, М. Allan, В. Baddock, L. Brandi, W. Bufe, J. Lonergan, J. Sherman, E. Sumerfield та ін.

Що стосується саме технології подкастингу, то це питання у своїх працях досліджували Ж. Анікіна, О. Бецько, О. Балтіна, І. Грітченко, Н. Гицик, С. Данилюк, І. Дробіт, Т. Шиян, Р. Edirsingha, С. Dale, А. Fox, R. Kay, J. M. Pymm, T. Robb, G. Salmon, G. Stanley.

На думку С. О. Моргунової навчальні подкасти мають задовольняти певні вимоги. Найголовнішою з них є мова запису (ІМ, що вивчається), тривалість звучання (до 4 хв.), тематика (відповідна до тематичного змісту навчальної програми), відповідність рівню знань учнів, тип запису (монолог, діалог чи груповий запис). Під час застосування технології подкасту у вивченні ІМ варто звертати увагу на необхідність чітко виділяти істотне, головне, відчувати міру у використанні наочності, демонструвати її поступово і тільки у відповідний момент заняття [47, с. 132].

Плеяда вчених – М. В. Ляховицький, Н. І. Бичкова, J. Harmer, J. Lonergan – виділяла функції ВФГ у процесі навчання та способи її ефективного

впровадження у навчальний процес. Н. Ф. Бориско розробила систему вправ на основі ВФГ, спрямованих на навчання усного монологічного мовлення. В. С. Пащук запропоновано модель навчання усного монологічного мовлення з використанням художніх фільмів. Також Н. І. Бичковою було визначено типи відеофонограм та розроблено технологію поетапного навчання іноземної мови з використанням відеофонограм. Е. І. Щукіна створила зразок створення відеофоновправ для вивчення іноземної мови. І. А. Арбузова й А. С. Чужик визначили принципи навчання діалогічного мовлення з використанням відеофонограм. М. Г. Щербакова обумовила переваги використання кінофільмів у процесі домашнього читання. Т. О. Яхнюк запропоновано спосіб застосування уривків відеофільмів у процесі навчання лексики з соціокультурним компонентом. Зарубіжні дослідники М. Allan, S. Corder, L. Evans, R. Fuchs, M. Geddes, R. Kelly, J. Lonergan, G. Marin, A. Nardi, K. Neubert, M. Rinvoluceri, S. Stempleski, B. Tomalin розробили прийоми навчання іноземної мови засобом відеофонограм [76, с. 651-652].

Дослідниця Л. П. Смелякова визначила основоположні принципи для відбору автентичних художніх творів (АХТ): відповідно до ступеня естетичного впливу матеріалу на читача; беручи до уваги соціокультурний потенціал; системно-літературний та вокабулярно-стилістичний принципи складання корпусу АХТ; за усномовленнєвим потенціалом [60, с. 6, 30, 49, 69, 86].

Н. І. Бичкова встановила чотири принципи відбору відеофонограм (відеоподкастів): за ступенем морально-етичного впливу на учнів; відповідно до рівня вмотивованості; за соціокультурним потенціалом; з урахуванням вокабуляру матеріалу і лексичного запасу учнів [5, с. 596].

В. С. Пащук було обумовлено наступні принципи відбору ВФГ (відеоподкастів): зважання на ступінь морально-естетичного впливу ВФГ на глядача; звернення уваги на приблизну відповідність вокабулярно-семантичного рівня вокабулярові ВФГ; присутності соціокультурної

інформації та кореляції з обізнаністю глядачів з нею; врахування компонентів мотивації [53, с. 74].

Н. М. Лутковська звернула увагу на фактори від яких залежить відбір критеріїв ВФГ (відеоподкастів). Серед цих чинників – соціокультурна інформація про культуру світу з акцентуванням на носіїв та країну виучуваної мови; лексичні одиниці, що мають бути наявні у текстах відеодіаграм; автентичність; монологічне та діалогічне мовлення з розгорнутими елементами монологу; пропорційність змісту аудіо- та відеоматеріалів, що задовольняє продуктивність його розуміння слухачем/глядачем та відповідає їх рівню сформованості ІКК [37].

Ще однією дослідницею, І. В. Скріль, виокремлено критерії вибору ВФГ (відеоподкастів): автентичності, професійної спрямованості і значущості, тематичності, функціонально-цільової відповідності, проблемності, лексичної насиченості, мотиваційної цінності, відповідності рівню володіння іноземною мовою, авторитетності та доступності джерела [59, с. 8].

Наведемо одну з класифікацій принципів відбору відеоматеріалів зарубіжних дослідників. Л. Опп-Бекман і С. Дж. Клінхаммер рекомендують відбирати відеоматеріали для використання на заняттях з ІМ за такими принципами: 1) відповідність віковій категорії студентів щодо їхніх інтересів, а також їхньому мовному рівню; 2) наявність прикладів, що стосуються теми заняття та демонструють автентичне використання мови; 3) доступність відеоматеріалів; 4) дотримання високої якості відеоматеріалів; 5) придатність відеоматеріалів для використання на заняттях як засіб створення атмосфери, наближеної до автентичної (виконання завдань, схожих на автентичні) [78, с. 85].

Вважаємо за потрібне виокремити певні критерії відбору автентичних відеоподкастів для нашого дослідження. Серед них – автентичність; доступність; тематичність; нормативність і доступність мовлення; соціокультурний потенціал; доцільна тривалість.

Під автентичністю відеоподкастів мають на увазі підготовленість носіями мови для носіїв мови, а не для навчальних цілей вивчення мови як іноземної [31, с. 66].

М. В. Лущик під автентичністю вбачає оригінальність представленого у відеофонограмі іншомовного мовлення відносно як аудіо-, так і відеоряду [38, с. 203].

Автентичність відеоподкастів – це віднопокаст, що розроблений носіями мови, слугує джерелом аудіовізуальної інформації (це джерело є достатньо достовірним). Аспектами автентичності є: 1) текст сценарію (структурна, лексико-фразеологічна, граматична, функціональна автентичність); 2) параметри мовлення акторів (автентичність вимови, структурна, лексико-фразеологічна, граматична, функціональна автентичність); 3) невербальні засоби спілкування; 4) автентичність національної ментальності і картини світу [27, с. 247].

Успіх навчання англійської мови у початковій школі потребує правильного підбору видів автентичних матеріалів, що відповідатимуть навчальним і віковим потребам учнів.

Одним із важливих компонентів відеоподкастів має бути соціокультурний потенціал – інформаційний матеріал про культуру країни та народу, виучуваної мови, що допоможе опанувати важливі лексичні одиниці і граматичні структури. Слід добирати відеоматеріал, що міститиме національно-специфічну та історико-культурну інформацію. «Попри світову глобалізацію, що призводить до зближення й уніфікації побуту та мислення людей, кожен народ залишається самим собою, доки зберігається особливий клімат, природні особливості, етнічний тип, специфічні риси національного характеру, дух народу, мова, тому що вони складають і відтворюють національні багатства буття та мислення. Сполучення вербального аудіоряду (мовлення), невербального аудіоряду (функціональних шумів, музики) з пікторальним відеорядом (мовцями, їхніми жестами, артикуляцією, мімікою,

рухами тіла, зображенням картин природи, архітектури країн) створює основу для взаємодії мовних знань із знанням світу» [37, с. 15].

Під критерієм доступності розуміється відкритість використання для бажаючих. Відеоподкаст має бути загальнодоступним та мати той формат, який потрібен учню. У час глобалізації та розвитку Всесвітньої мережі «Інтернет» користувачі мають змогу безкоштовно завантажити матеріал на особистий пристрій (мобільний телефон, комп'ютер та інші гаджети) з його наступним переглядом/прослуховуванням у зручний час і в зручному місці; наявність універсальних форматів аудіо- і відеофайлів дозволяють їх відтворювати на більшості портативних пристроїв [30, с. 114].

Нормативне та доступне мовлення є також важливою складовою відеоподкасту. «Норма – це прийняте мовленнєве вживання мовних засобів, сукупність правил (регламентацій), що упорядковують вживання мовних засобів в мовленні індивіда» [2, с. 270]. За взірць потрібно обрати певний варіант мови, вивчаючи англійську мову, головним чином це стосується початкової ланки освіти. Зразковим є британський варіант. «За норму мовлення ми беремо британський стандартизований варіант АМ (received pronunciation (RP) або південно-англійський варіант) та американський стандартизований варіант АМ (general American (GA)). Слід уникати сленгового чи діалектичного домішку» [48, с. 42]. Мовлення у відеоподкасті стане зразком для учня, який він буде наслідувати .

Критерій доцільної тривалості часу демонстрації відеоподкасту. Науковцями запропоновано розподіл відеоподкасту на відокремлені частини, але такий поділ не завжди є доречним, адже він може порушувати цілісність сприймання відеоподкасту, заважатиме відчутти емоційний потенціал [29, с. 153]. Демонстрація відеоподкасту повинна бути повною та має відповідати часу, що відведений на проведення даного виду роботи [29, с. 153].

Ми не заперечуємо можливий поділ ВФГ на частини, однак вони повинні містити у собі логічно завершенні елементи одного цілого; також це не повинно значною мірою вплинути на емоційний спектр відеоподкасту.

Досі не існує певної чіткої думки щодо тривалості відеофрагментів на заняттях з англійської мови: Б. Томалін [80] рекомендує використовувати фрагменти тривалістю до 5 хвилин, Д. Вілліс [81] – від тридцяти секунд до двадцяти хвилин; П. Аркаріо [79, с. 118] – фрагменти тривалістю 5-10 хвилин.

Слід теж враховувати *тематичність* відеоподкастів, що представлена у типовій освітній програмі для початкової школи, яка розроблена О. Я. Савченко та Р. Б. Шияном (Додаток Д).

О. Я. Савченко виділено певні теми: «Я, моя родина і друзі», «Відпочинок і дозвілля», «Природа та навколишнє середовище», «Людина», «Помешкання», «Харчування», «Подорож», «Свята й традиції», «Школа та шкільне життя». «Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання» [67, с. 26].

У 1-му класі ці теми включають такий мовний інвентар (ЛЮ) – «Я, моя родина і друзі» (члени родини, числа від 1 до 10, вік молодших членів сім'ї), «Дозвілля» (кольори іграшки дії дні тижня), «Природа» (домашні улюбленці), «Свята й традиції» (в Україні та у країні виучуваної мови – назви свят, вітання), «Харчування» (просте меню), «Школа» (шкільне приладдя та меблі). У 2-му класі наповнюваність тем та їх мовний інвентар (ЛЮ) трохи збільшується – «Я, моя родина і друзі» (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини та друзів, щоденні справи), «Відпочинок і дозвілля» (прогулянка, хобі), «Природа» (пори року, дикі та свійські тварини), «Людина» (частини тіла, предмети одягу), «Свята й традиції» (день народження, час (години), святкове меню), «Харчування» (фрукти, овочі, напої, ціна), «Школа» (моя класна кімната) [67, с. 26-27].

У 3-му класі – «Я, моя родина і друзі» (члени родини, числа до 100, вік старших членів родини, місце проживання, щоденні обов'язки), «Відпочинок і дозвілля» (захоплення, розваги), «Людина» (зовнішність, професії),

«Помешкання» (дім, квартира, моя кімната, умеблювання), «Харчування» (посуд, назви продуктів), «Природа та навколишнє середовище» (України та країн виучуваної мови – погода та вибір одягу, природні явища), «Свята й традиції» (України та країн виучуваної мови – місяці, місце, дата, час проведення свята, події), «Школа» (навчальні предмети, розклад, улюблений предмет). *4-ий клас* – «Я, моя родина і друзі» (місце проживання, населені пункти), «Помешкання» (види помешкань, умеблювання), «Відпочинок і дозвілля» (спорт, улюблені дитячі герої, магазин і покупки), «Людина» (гігієна, стан здоров'я), «Природа та навколишнє середовище» (України та країн виучуваної мови – довкілля, природні явища), «Подорож» (по Україні та до країн виучуваної мови – поїздка на канікулах, види транспорту, назви столиць, населених пунктів), «Свята й традиції» (святкування в кафе), «Шкільне життя» (шкільні події) [65, с. 37-38].

Належно основним цілям Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна, усі теми розподіляються на такі блоки: у 1-2 класах – «Я, моя родина і друзі» (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи), «Дозвілля» (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення), «Природа» (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини), «Свята і традиції в Україні та у країні виучуваної мови» (назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню), «Людина» (частини тіла, предмети одягу), «Харчування» (просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна), «Школа» (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната) [67, с. 77].

Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон у 3-4 класах розширюється: «Я, моя родина і друзі» (члени родини, числа до 100, вік старших членів родини, місце проживання, щоденні обов'язки, населені пункти), «Відпочинок і дозвілля» (захоплення розваги, спорт, улюблені дитячі герої, крамниці і покупки), «Людина» (зовнішність людини, професії, гігієна, стан здоров'я), «Помешкання» (види помешкань, дім, квартира, моя кімната, меблі), «Харчування» (посуд, назви продуктів харчування),

«Природа та навколишнє середовище України і країн виучуваної мови» (погода та вибір одягу, довкілля, природні явища), «Подорож Україною та країнами виучуваної мови» (поїздка на канікулах, види транспорту, назви столиць, населених пунктів), «Свята і традиції України та країн виучуваної мови» (місяці, місце, дата, час проведення, свята, події, святкування в кафе), «Школа» (навчальні предмети, розклад, улюблений предмет, шкільні події) [66, с. 18-19].

Також ми вбачаємо потребу у вдосконаленні наявних критеріїв відбору додавши власне запропонований – *наявність мовця*.

«Критерій наявності мовця для учнів початкової школи є вкрай важливим, оскільки допомагає кращому сприйманню та розумінню аудіо-, відеоповідомлення молодшими школярами. За допомогою артикуляції, невербальних засобів мовлення – виразу обличчя, погляду, міміки та жестів, постави, почуттів учні зможуть чіткіше зрозуміти мовленнєве повідомлення, визначити емоційний стан мовця. Вищеперелічені компоненти у свою чергу розкривають зміст повідомлення, певні приховані аспекти. Даний критерій є взаємопов'язаним з критерієм соціокультурного потенціалу – опора на видимого мовця дає змогу ознайомитися з певними культурними особливостями виучуваної мови (жести, міміка, пози, які притаманні лише жителям країни, мова якої вивчається)» [32, с. 48].

Доречно буде звернути увагу на критерії відбору подкастів, які запропонувала О. В. Ващило: *звернення уваги на граматичні особливості подкасту* (точність граматичного оформлення, насиченість складними синтаксичними конструкціями), *зв'язання на лексичні особливості подкасту* (раціональність використання, насиченість невідомими лексичними одиницями), *врахування акустичних особливостей подкасту* (наявності фонового шуму) [7, с. 22-23].

Швидко та ефективно знайти певний подкаст можна за допомогою звернення до їх директорій, після цього слід перейти до потрібної категорії та переглянути перелік подкастів, що доступні для завантаження. Ось декілька з

директорій англомовних подкастів (електронні адреси): www.bbc.co.uk, www.eslpod.com, www.podomatic.com.

Для початкової школи у нагоді при вивченні англійської мови стануть веб-сайти з подкастами, що створені для навчання ІМ шляхом слухового та зорового сприйняття інформації. Ці подкасти згруповані за тематикою та можуть містити різноманітні завдання. Подкасти можна використовувати для розвитку вмінь.

Для нашого дослідження доцільним вважаємо сервіс подкастів **LearnEnglish Kids** <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/ru>. На цьому веб-сайті можна знайти безліч корисної інформації (для різних видів МД). Що стосується аудіювання англійською мовою (Listen and watch), тут представлено зразки різних пісень (Songs), коротких історій (Short stories), віршів (Poems), відеозона (Video zone), Як ... (відео) (How to ... (videos) – виготовлення різних поробок).

Усі матеріали згруповані за тематикою та розміщені у алфавітному порядку у змісті (A - Z of Content):

Таблиця 2.1

Зміст тем на LearnEnglish Kids

Actions	Computers and technology	Football	Maps and directions	Playground	Spies and codes
Alphabet	Daily routines	Free time and hobbies	Money	Ramadan	Sport
Ancient Egypt	Days and months	Friends	Monsters	Reading	Story Time
Animals	Descriptions	Fruit and vegetables	Music	Road safety	Superheroes
Around the world	Dinosaurs	Halloween	Mythical creatures	Robot songs	Time
Birthdays	Easter	Health and illness	Nature	School	Towns and cities
British tales	Environment	Holidays	Numbers	Sea animals	Toys
Bugs and	Family	Homes and	Olympic	Seasons	Traditional

insects		furniture	and Paralympic Games		songs
Christmas	Farm animals	Housework	Online safety	Shakespear e	Traditional stories
Circus	Feelings	Jobs	Parts of the body	Shapes	Transport
Clothes	Festivals and celebration s	Lunar New Year	Pets	Shopping	UK
Colours	Food	Magic	Pirates	Space	Weather Wild animals

У розділі Listen and watch наявно 78 різноманітних пісень: «Can I play with you?», «Do your best», «Feelings are feelings», «Hello, hello, hello», «In my dreams», «Let's tidy up», «Now we're ready», «Robot says», «Snack time», «The only way to live», «We're going to the zoo», «We're going to win», «What can it be?», «What is a family?», «When the circus comes to town», «Abracadabra», «Keep safe, stay alive!», «We are in an orchestra», «If you're happy and you know it», «The river» та ін.

Також є багато цікавих коротких історій, з яких ми можемо дізнатися про визначні постаті в історії та науці, про літературних та мультиплікаційних персонажів і про звичайні життєві історії – «A dog's life», «A Midsummer Night's Dream», «Ali and the magic carpet», «Angel! Look out!», «Boudica», «Dick Whittington», «Elizabeth I», «Emmeline Pankhurst», «Florence Nightingale», «Hamlet», «Isaac Newton», «Macbeth», «Much Ado About Nothing», «Nessie - the Loch Ness Monster», «Robin Hood», «Romeo and Juliet», «The clever monkey», «The lump of gold», «The magic fish», «The magic paintbrush», «The sneaky rabbit», «The ugly duckling», «Twelfth Night», «William Shakespeare» та ще 54 інші розповіді.

Зібрані зразки англійських віршів (поем) серед яких «Being healthy», «Circle of friends», «Collections», «Different families», «Do you ever wonder?»,

«Dreams», «Favourite places», «Game of chores», «Going to school», «It's easy to click», «Moving house», «Neighbourhood», «New boy», «New school», «Picnic», «Senses», «Spring to winter», «The way to the park», «Try to be kind», «What is a tree?»).

До відеозони увійшли веселі відео англійською мовою – «Celebrating Chinese New Year», «Celebrating Holi», «Change the world in five minutes», «Charley's guide to scootering», «Emoji meanings around the world», «Facts about bumblebees», «Five internet safety tips», «Follow the digital trail Happy Diwali!», «Hear my story», «How do firefighters put out fires?», «How to build a robot buddy», «How to make a Hanukkah menorah card», «How to make chocolate mud pies with Tilly Ramsay», «How to make slime safely – a doctor's advice», «How to memorise anything», «How to wash your hands» та ще 39 різних відеоматеріалів.

За допомогою відеороликів «Як...» діти можуть не лише вивчати англійську мову, а й навчитися робити багато цікавих речей. Перелік відео – «How to brush your teeth», «How to do a magic trick», «How to grow a bean plant», «How to make a bookmark», «How to make a bowling game», «How to make a desk organiser», «How to make a lantern», «How to make a pompom», «How to make a stick puppet», «How to organise your school bag», «How to play hopscotch», «How to tell the time».

До кожного із вищеперелічених відео- чи аудіороликів є пояснення, завдання, різноманітні ігри та додаткові матеріали, які подані на сторінках.

Усе це дає змогу зробити висновок, що залучення відеоподкастів на заняттях з англійської мови є вкрай актуальним і важливим, особливо у початковій школі. Використання автентичних відеоматеріалів становить чималі можливості для іншомовної практичної підготовки учнів початкових класів та розвитку їх творчого потенціалу. Відеоподкасти слугують допомогою для учнів початкової школи, адже знайомлять з культурою, звичаями, традиціями та побутом народу, мова якого вивчається.

Використання відео- та аудіоряду допомагає учням краще та ретельніше засвоїти новий матеріал.

2.2. Вимоги до вправ для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів

Вправи є гарним підґрунтям у підготовці учнів до мовленнєвої діяльності. Багатьох методистів непокоїло і досі непокоїть питання відбору вправ та вимоги до них. Серед науковців, що займалися дослідження даного питання, почесне місце займають Н. К. Скляренко, С. Ю. Ніколаєва, Н. В. Мосьпан, Н. І. Бикова. Розробкою поняття системи вправ також займалися В. А. Бухбіндер, Н. І. Гез, П. Б. Гурвич, М. В. Ляховицький, Ю. І. Пассов, О. Б. Тарнопольський та інші.

За С. Ю. Ніколаєвою **вправа** розглядається як спеціально організоване у навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення; з метою оволодіння ІКК або її компонентами [44, с. 106, 181].

У праці Н. К. Скляренко йдеться, що *кожна вправа повинна мати чітку структуру і містити три основні компоненти* (однак є ще один компонент – факультативний): 1) завдання-інструкція до вправи; 2) зразок виконання завдання-інструкції (факультативний); 3) виконання вправи; 4) контроль учителем виконання учнями вправи/завдання, самоконтроль або взаємоконтроль учнів [58; 44, с. 181].

Завдання-інструкція несе у собі мотивацію до виконання певної операції, пояснення як саме її виконувати, у якій формі та спосіб. Контроль може проводитися безпосередньо під час виконання або слідувати за ним (бути відстроченим) [44, с. 182].

Постає необхідність дослідити вимоги до вправ, що у свою чергу були б найбільш ефективні та слугували успішній ІКК. Вивчаючи питання вимог до вправ, було досліджено критерії, які розробила Н. К. Скляренко та

доопрацювала С. Ю. Ніколаєва: *основні* – спрямованість на прийом або видачу інформації; комунікативність; вмотивованість; рівень керування діями/діяльністю учня; наявність / відсутність ігрового компонента; наявність / відсутність опор; спосіб виконання вправи та *додаткові* – характер виконання; участь рідної мови та/або першої ІМ; місце виконання [44, с. 183].

Для кожного критерію наявний певний тип та вид вправ. *За спрямованістю на сприйняття і відтворення інформації* виділяють: рецептивні – сприймається вербальна інформація слуховим чи зоровим каналом потім відбувається показ розуміння усного / письмового тексту; репродуктивні – висловлювання (усно / письмово) на підставі сприйнятої раніше інформації; рецептивно-репродуктивні – сприймання та відтворення інформації; продуктивні – самостійне створення висловлювання різних рівнів; рецептивно-продуктивні вправи – не відтворюється попередньо сприйнятий текст, але слугує стимулом для створення нового тексту [44, с. 183-184].

Вимога *комунікативності*, за словами Ю. І. Пасова, має реалізуватися в організації процесу навчання ІМ як моделі справжнього спілкування у житті [52, с. 65]. Розрізняють такі види вправ: некомунікативні (мовні) – виконання дій з мовним матеріалом за межами ситуації мовлення, увага на формі; умовно-комунікативні (умовно-мовленнєві), які передбачають мовленнєві дії в ситуативних умовах (ситуація, мовленнєве завдання та опори); комунікативні (мовленнєві) – спеціально організована форма спілкування, у якій реалізується мовленнєва діяльність у певному її виді [44, с. 184].

Під *вмотивованістю* розуміють потребу мотивації, повинно бути чітке пояснення для чого виконується та чи інша вправа. Вправи поділяються на вмотивовані (наявний мотив для виконання дій) і невмотивовані [44, с. 185].

Діяльність та дії учнів під час навчання завжди керовані. За критерієм *керованості* виділяють вправи з повним (жорстким), частковим та мінімальним керуванням. Вправи з жорстким керуванням – повне

відтворення (вправи в імітації). У вправах з частковим керуванням виконання відбувається за певним зразком, але для нього характерний вибір одиниць мовлення відповідно до ситуації (вправи на підстановку, трансформацію, завершення зразка висловлювання, відповіді на запитання). Вправи з мінімальним керуванням – спеціально організовані форми спілкування (комунікативні вправи) [44, с. 185].

Наступний критерій *наявність ігрового компонента* виділяє три типи вправ: без ігрового компонента (їх кількість незначна), з нерольовим ігровим компонентом (відсутні ролі, але є гра; лото, м'яч, кросворд; ведення МД від свого імені, відстоєння власної точку зору.) та з рольовим ігровим компонентом (розподіл за ролями у грі) [44, с. 185].

У більшості вправ можуть бути використані опори (малюнки, таблиці, карти). За критерієм *наявності / відсутності опорного матеріалу* виділяють вправи без опор (без опорного матеріалу), із спеціально створеними опорами (підстановчі таблиці для висловлювання, список трьох форм дієслів, спеціально підібрані малюнки, для створення розповіді, картки з даними, певні дані, що невідомі) та з природними опорами (використовуються, коли людина розмовляє/пише рідною мовою – географічні карти, певні розклади) [44, с. 186].

Залежно до *способу виконання вправ* виділяють фронтальні (виконуються на початку уроку, задіюють увесь клас чи окремих учнів по черзі; безпосередній контроль учителя або взаємоконтроль учнів), хорові (вправи з імітації слів з новими звуками, коротких фраз з певними інтонаційними моделями, нових ЛО, ГР виконуються хором), індивіальні (одночасне індивідуальне виконання вправи кожним учнем – письмові вправи. Коли учні беруть участь у аудіюванні, вони теж виконують одночасну індивідуальну роботу, яка після закінчення цієї діяльності зразу ж перевіряється учителем. Також учні можуть здійснювати індивідуальну роботу по черзі (послідовно), виступаючи з короткими або розгорнутими повідомленнями перед усім класом). Одночасно та послідовно можна

виконувати парні вправи, роботу у малих групах, командах (одночасні – одночасне виконання завдання, слухання і коригування вчителем однієї із пар, груп учнів, інші ж взаємоконтролюють один одного та все ж залишається потреба у підсумку; послідовні – декілька пар, груп учнів представляють свої роботи перед класом по черзі, контроль учителя безпосередній і доповнюється взаємоконтролем учнів) [44, с. 186].

За характером виконання вирізняють усні та письмові типи вправ; *за участю рідної мови та/або першої ІМ* – одномовні та двомовні (перекладні); *за місцем виконання* – класні, домашні, лабораторні (фоновправи та комп'ютерні) [44, с. 183].

Також ще виділяють види вправ за єдиним критерієм: операція, дія або діяльність, яку виконує учень. У Таблиці Д.2.4. «*Види вправ для формування ІКК*» (Додаток Е) представлено види вправ, що поєднанні з типами вправ за «спрямованістю на прийом або видачу інформації» (рецептивні, рецептивно-репродуктивні, продуктивні); «комунікативністю» (комунікативні, умовно-комунікативні, некомунікативні) [44, с. 187].

Вимоги до вправ застосовуються окремо до кожного її основного компоненту. *Завдання-інструкція* до вправи має відповідати таким вимогам: *вмотивованість* (учні мають знати не лише, що їм робити у вправі, а й для чого це робити); *культурологічна спрямованість* (повинна формуватися також ЛСК). *Виконання вправи* підпорядковується вимогам: *коректного вибору рівня керування* (повний, часткий чи мінімальний), *забезпечення учнів необхідними опорами* (природними або спеціально створеними); *вибору оптимального способу виконання вправи* (фронтальний, хорový, індивідуальний, парний (одночасний або послідовний), робота учнів у малих групах або командах), *вибору місця виконання* (звичайний клас, обладнаний одним звуковідтворюючим апаратом, лабораторія мовлення, комп'ютерний або відеоклас). До *контролю виконання* вправи застосовують такі вимоги: *відповідність форми контролю і критеріїв оцінки об'єктам контролю* (за формою організації контроль може бути індивідуальним або

фронтальним/груповим/парним; за характером оформлення відповіді – усним або письмовим; за використанням державної або рідної мови – одномовним або двомовним. Вибір тієї чи іншої форми залежить від об'єкта перевірки (мовні – мовленнєві компетентності) і виду контролю (поточний, семестровий, підсумковий), *об'єктивність контролю*: повністю об'єктивним може бути лише тестовий контроль, проте вибір декількох критеріїв оцінки значно підвищує об'єктивність контролю [44, с. 188-189].

Вважаємо, що вправи для формування аудіювання англійською мовою з використанням автентичних відеоподкастів повинні базуватися на таких вимогах: комунікативність, керованість, спрямованість вправ на сприймання і передачу інформації, наявність опорного матеріалу, спосіб організації виконання вправ. Проілюструємо вищеперелічене прикладами вправ (**Додаток Ж**), у яких дотримано дані вимоги.

Таким чином, було розглянуто термін «вправа», досліджено її структурні компоненти. Також вивчено вимоги до вправ: *основні* – спрямованість на прийом або видачу інформації; комунікативність; вмотивованість; рівень керування діями/діяльністю учня; наявність / відсутність ігрового компонента; наявність / відсутність опор; спосіб виконання вправи та *додаткові* – характер виконання; участь рідної мови та/або першої ІМ; місце виконання. Не оминули види та типи вправ для формування ІКК. Стосовно нашого дослідження встановлено вимоги, на яких мають базуватися вправи для формування аудіювання англійською мовою з використанням англійських автентичних відеоподкастів та створено приклади вправ із задієнням відеоподкастів з веб-сайту LearnEnglish Kids.

2.3. Комплекс вправ для навчання аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів з використанням англійських автентичних відеоподкастів.

У своїй науковій діяльності С. П. Шатілов окреслює *систему вправ* як комплекс потрібних типів, видів і різновидів вправ, що проводяться у певній послідовності та кількості, що враховують закономірності навичок і вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, в їх взаємодії та забезпечує максимально високий рівень оволодіння ІМ у заданих умовах [72]. Е. Г. Азімов та А. Н. Щукін розглядають систему вправ сукупністю типів і видів вправ, які об'єднуються за призначенням, матеріалами та способами виконання [1, с. 320].

У підручнику «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика» виділено: *загальну систему вправ* для формування ІКК певного рівня, що охоплює усі компоненти ІКК і знаходить своє матеріальне втілення у НМК (учитель може доповнювати її певними вправами); *окремі системи вправ* для формування мовленнєвих компетенцій в аудіюванні, говорінні, читанні і письмі; *підсистеми вправ* для формування навичок та одержання знань у техніці читання і письма, для формування мовленнєвих навичок, одержання знань і розвитку вмінь аудіювання, говоріння, читання і письма, всередині яких розрізняють ще *групи вправ* [44, с. 189].

Система вправ для формування КА складається з двох підсистем вправ: 1) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання (A1) та 2) підсистема вправ для розвитку вмінь аудіювання (A2). Кожна з підсистем містить групи вправ [44, с. 292].

I підсистема – формування в учнів слухових, лексичних і граматичних навичок аудіювання (рецептивні некомунікативні та умовно-комунікативні вправи): *I група (A1a)* – вправи для формування слухових навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху), *II група (A1б)* – вправи

для формування лексичних навичок аудіювання, *III група (A1в)* – вправи для формування граматичних навичок аудіювання [44, с. 292-293].

II підсистема – розвивання в учнів уміння аудіювання (рецептивні умовно-комунікативні і комунікативні вправи): *I група (A2а)* – вправи, що готують учнів до аудіювання текстів (аудіювання розпоряджень, пропозицій), *II група (A2б)* – вправи для розвитку вмінь аудіювання [44, с. 292, 294].

«У процесі виконання вправ I і II підсистем в учнів паралельно розвиваються мовленнєві механізми аудіювання: мовленнєвого (фонематичного та інтонаційного) слуху, ймовірного прогнозування, аудитивної пам'яті» [44, с. 294-295].

До аудіотекстів висуваються ***основні вимоги*** – виховна цінність, відповідність віковим особливостям учнів і їхньому мовленнєвому досвіду в іноземній та рідній мовах, наявність проблеми, яка викликає інтерес у школярів та ***додаткові*** – *вимоги до композиції аудіотекстів* (наявність експозиції, простота викладу й логічність побудови, обмежена кількість сюжетних ліній і персонажів, чітке формулювання головної думки на початку / у кінці тексту чи заголовку), *представлення різних форм мовлення* (монолог, діалог, діалог-монолог), наявність надлишкових елементів інформації (вставні слова, повтори, синонімічні вирази, контактувальні слова і т. п.) [44, с. 290; 6, с. 24].

При роботі з аудіотекстом виокремлюють три етапи: дотекстовий етап, текстовий етап та післятекстовий етап. **Дотекстовий етап** (I етап) має за ціль: зняття учителем мовних і/чи смислових труднощів аудіотексту; прогнозування школярами змісту аудіотексту за його назвою, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням/абзацом; формулювання учителем комунікативної настанови на аудіювання тексту. На **текстовому етапі** (II етап) учні слухають аудіотекст у контексті сформульованої вчителем комунікативної настанови. Змістом **післятекстового етапу** (III

етап) є контроль розуміння (загальне, вибіркове, повне) змісту аудіотексту (невербальні і вербальні) [44, с. 292].

Відповідно до вищеперелічених критеріїв було відібрано автентичні відеоподкасти з веб-сайту LearnEnglish Kids на теми «We're going to the zoo», «Being healthy» та «The lion and the mouse».

Комплекс вправ на базі відеоподкасту «We're going to the zoo»

Назва: We're going to the zoo.

Жанр: Songs.

Відеофонограма: We're going to the zoo, з LearnEnglish Kids.

Опора: відеоподкаст, малюнки, картки із завданнями.

Pre-listening. Teacher shows the pictures of different animals and asks about their titles.

Вправа 1: Write the word under the pictures.

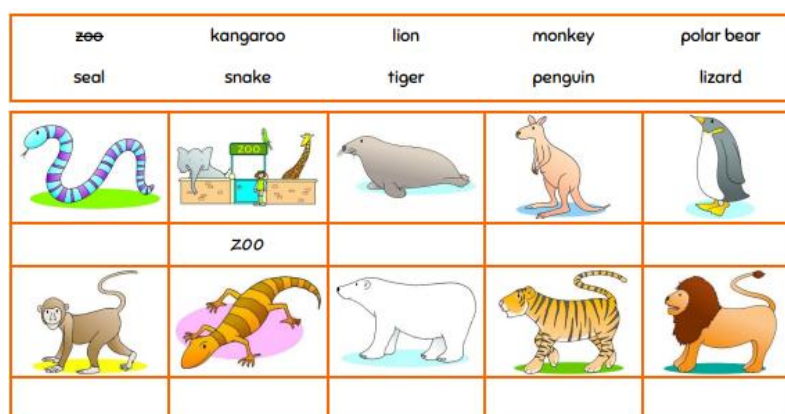

Рис. 2.1 «Exercise 1»

While-listening. Each student has a card with assignment. He must put together the parts of the sentences when he hears them.

Вправа 2: Listen to the song and make sentences.

The monkeys	→	The penguin
The polar bear and seals		The lizard
The snakes		enjoy their fishy meals.
The skunk		just makes a pong.
The tiger		swing and climb.

's having fun.

all slide along.

needs to hide.

gives a roar.

Post-listening. Students do the exercises after listening to the song.

Вправа 3: Students, after listening to the song, circle the sentence as false or true. *Інструкція:* Listen to the song and make sentences.

a.	Kangaroos carry their babies in a pouch.	☒ true	☐ false
b.	Lions live in groups called prides.	☐ true	☐ false
c.	The smallest monkeys can be as small as 117 millimetres.	☐ true	☐ false
d.	The polar bear is the largest land animal.	☐ true	☐ false
e.	Seals can't sleep in water.	☐ true	☐ false
f.	Snakes can't climb trees.	☐ true	☐ false
g.	Skunks have got a terrible sense of smell.	☐ true	☐ false
h.	All tigers are very endangered.	☐ true	☐ false
i.	Female penguins take care of the eggs.	☐ true	☐ false
j.	Many lizards can grow a new tail.	☐ true	☐ false

Вправа 4: Students look at the pictures of animals and answer questions.

Інструкція: Answer the questions and use the pictures.

Who swing and climb?

Who enjoy fishy meals?

What animals do slide along?

What animal does want to eat some more?

What animal is having fun?

Вправа 5: Children should draw pictures of the animals they hear in the song. *Інструкція:* Draw the action of the animal you memorized.

Вищеописаний комплекс вправ на основі відеоподкасту «We're going to the zoo» охоплює усі 3 етапи роботи з аудіотекстами. Відеоподкаст є досить гарним – відеоряд – не просте відео, що супроводжує слова пісні, а караоке формат (діти можуть під час наступного прослуховування проспівувати текст). Також на відео імітуються жестами, мімікою та мовою тіла певні дії тварин. Відеоряд є доречним; він доповнює зображенням сенс пісні. У

даному комплексі використані різноманітні вправи: вправи на розвиток фонематичного й інтонаційного слуху, вправи на розвиток аудитивної пам'яті, вправи на точне розуміння тексту. Здійснюється перевірка рівня сформованості компетентності в аудіюванні у вигляді підбору малюнків, перехресного тесту, правильних / неправильних тверджень, відповідей на запитання, творчого завдання.

Комплекс вправ на базі відеоподкасту «Being healthy»

Назва: Being healthy.

Жанр: Poems.

Відеофонограма: Being healthy, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Опора: аудіоподкаст, малюнки, картки із завданнями.

Pre-listening. The teacher shows different pictures and asks what it means.

Вправа 1: Write the word under the pictures.

mum	brush my teeth	morning	night	dad	bath
body	clean	brother	sister	vegetables	win
					
	mum				
					

Рис. 2.2 «Exercise 1»

While-listening. Each student has a card with assignment. He must put together the parts of the sentences when he hears them.

Вправа 2: Listen to the poem and make sentences.

My mum tells me to	take a bath.
My dad tells me to	eat vegetables every day.
My brother tells me to	brush my teeth.
My sister tells me to	wash my hands.

Post-listening. Students do the exercises after listening to the song.

Вправа 3: Students, after listening to the poem write if the sentence is false or true. *Інструкція:* Listen to the poem and in pairs write if the sentence is False or True.

I have to brush my teeth in the morning and in the afternoon. **False**

Dad says I have to take a bath and wash my body well. _____

I do feel bad and dirty and ugly. _____

He's right, my fingers feel so good without dirt in between. _____

My sister says I have to eat some fast food each day. _____

She's right, I have more energy to run and walk and play. _____

I adore when they win! _____

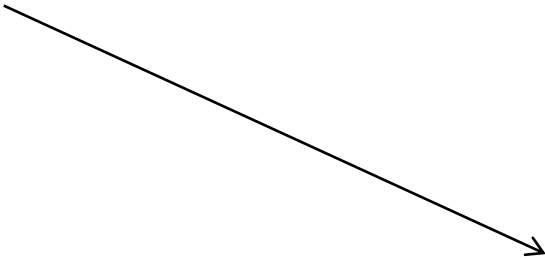
Вправа 4: Missing words. *Інструкція:* Listen to the poem and write the missing words in the sentences.

right teeth family clean vegetables body

1. Your _____ look and taste better if you brush them regularly.
2. Your _____ feels clean and fresh if you wash.
3. Your hands feel good when they are _____ .
4. Eating _____ every day can give you energy.
5. I listened to my _____ and now I feel better.
6. I don't like it when my family are _____ !

Вправа 5: Rhyming words. *Інструкція:* Listen to the poem. Match the words that rhyme, for example 'night' and 'right'.

night	well
clean	win
day	between
skin	play
tell	right

Цей комплекс вправ ґрунтується на аудіоподкасті «Being healthy» та заіпає усі етапи роботи з аудіотекстами. У цьому аудіоподкасті наявні звуки, що імітують певні ритуали (чищення зубів, миття рук, умивання), природні звуки (спів півня, звуки сови, відкушування яблука та ін.) – це допомагає

учням краще зрозуміти про що саме йдеться у тексті. Як одна з переваг – розповідь записана дитячим голосом. Задіяно вправи, що спрямовані на: розвиток фонематичного й інтонаційного слуху, розвиток аудитивної пам'яті, розуміння основної думки тексту. Способи контролю рівня сформованості КА – добір малюнків, перехресний тест, вибір правильних / неправильних тверджень, клоуз-тест.

Комплекс вправ на базі відеоподкасту «The lion and the mouse»

Назва: The lion and the mouse.

Жанр: Short stories.

Відеофонограма: The lion and the mouse, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids.

Опора: відеоподкаст, малюнки, картки із завданнями.

Pre-listening. The teacher shows different pictures and asks what it means.

Вправа 1: Write the word under the pictures.

lion	asleep	sun	mouse	neck	back
mouth	laugh	king	tree	rope	friend
					
	lion				
					

Рис. 2.3 «Exercise 1»

While-listening. Each student has a card with assignment. He must circle the best example of morality in this story.

Вправа 2: What do you think is the moral of the story? Circle the best answer.

- A. Don't go to sleep in the sun or you will get caught.
- B. Remember that everyone has different talents and abilities.
- C. Everyone will help you even if you are not nice.

Post-listening. Students do the exercises after listening to the song.

Вправа 3: Students, after listening to the story put the sentences in order. *Інструкція:* Watch the story and put the sentences in order.

- ___ The little mouse ran up the lion's neck.
- ___ He saw the king of the jungle tied to a tree.
- 1 A lion was asleep in the sun one day.
- ___ 'You were right, little mouse – thank you, I'm free.'
- ___ 'Be kind to me and one day I'll help you.'
- ___ The mouse worked quickly and chewed through the rope.
- ___ The lion caught him with a great big smack!
- ___ The mouse was out walking the very next day.

Вправа 4: Write answer questions. *Інструкція:* Watch the story and write answer the questions.

A. What animal does the lion catch?

A mouse.

B. What does the lion want to do with the mouse?

C. What does the mouse promise the lion?

D. Does the lion think the mouse can help him?

E. What happens to the lion the next day?

F. How does the mouse help the lion?

Вправа 5: Correct word. *Інструкція:* Watch the story and find the mistake, underline it and write the correct word.

A lion was asleep in the cloudy one day. sun

A big mouse came out to play. _____

The little mouse ran up the lion's head and slid down his back. _____

‘I’m going to eat you!’ the lion whispered, his mouth open wide.

The lion cried, very hard, and the mouse ran away. _____

He saw the king of the jungle tied to a fence. _____

The mouse worked quickly and teared through the rope. _____

Представлений комплекс вправ базується на відеоподкасті «The lion and the mouse»; тут охоплено 3 етапи роботи з аудіотекстами. Це стара історія про друзів, які допомагають одне одному. Розповідь читає британський актор Мелвін Хейз (він виділяє різними голосами репліки автора та дійових осіб); супроводжується гарним відео, що дозволяє чіткіше та глибше зрозуміти історію. До комплексу ввійшли такі види вправ: на визначення логічної послідовності подій, на розуміння тексту без домислювань, вправи на точне розуміння тексту. Вони представлені у формі добору малюнків, вибору моралі, відповідей на питання, тесту систематизації, виправлення помилок. Усі вищезгадані комплекси вправ сприяють формуванню аудіювання англійською мовою в учнів 4-х класів за допомогою ВФГ.

Підсумовуючи, за час написання пункту було досліджено поняття «система вправ», її види та структура, не оминули також вимоги до аудіотекстів та етапи роботи з цими текстами. На основі відібраних автентичних відеоматеріалів (відеоподкастів) було розроблено три комплекси вправ для учнів 4-х класів за темами «We're going to the zoo», «Being healthy» та «The lion and the mouse». Кожен із зазначених комплексів містить по 5 вправ.

Висновки до Розділу 2

Вивченням критеріїв відбору ВФГ, зокрема відеоподкастів, займалася низка вітчизняних та зарубіжних науковців. Єдиної класифікації не існує, але є схожість певних критеріїв. Для нашого дослідження було відібрано критерії автентичності, доступності, тематичності, нормативності та

доступності мовлення, соціокультурного потенціалу, доцільної тривалості. Під час відбору критерії було проаналізовано різні літературні джерела, серед них типові освітні програми для початкової школи, розроблені О. Я. Савченко та Р. Б. Шияном. Також удосконалено критерії відбору ВФГ для формування КК учнів в аудіюванні англійською мовою – критерій наявності мовця.

Для пошуку подкастів треба звертатися до їх директорій. На основі веб-сайту LearnEnglish Kids плануємо провести наше дослідження. Даний веб-сервіс представляє велике різноманіття матеріалів для різних видів мовленнєвої діяльності. Використання відеоподкастів заслуговує особливої уваги для формування вмінь аудіювання – допомагає краще розуміти мету, тематику аудіоповідомлення, послідовність викладу інформації, фактів та подій; вчить виражати власні думки стосовно почутого; розвиває навички прогнозування.

Підготувати до МД можна за допомогою вправ. Вправа – спеціально організоване у навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення. Вправа має триєдність компонентів: завдання, виконання, контроль. Вимоги до вправ включають спрямованість на прийом або видачу інформації; комунікативність; вмотивованість; рівень керування діями/діяльністю учня; наявність / відсутність ігрового компонента; наявність / відсутність опор; спосіб виконання вправи. Також спираються у відборі вправ на характер виконання; участь рідної мови та/або першої ІМ; місце виконання. Також відібрано вимоги для формування аудіювання англійською мовою з використанням англійських автентичних відеоподкастів: комунікативність, керуваність, спрямованість вправ на сприймання і передачу інформації, наявність опорного матеріалу, спосіб організації виконання вправ; та проілюстровано зразками вправ.

На основі відібраних автентичних відеоподкастів на теми «We're going to the zoo», «Being healthy» та «The lion and the mouse» з веб-сайту

LearnEnglish Kids було розроблено комплекси вправ для формування аудіювання англійською мовою учнів 4-х класів. Відібрані автентичні відеоподкасти допомагають зануритися в англомовне спілкування та детальніше вивчити життя англомовних ровесників, їх культуру, звичаї, традиції та побут. Ці матеріали сприяють сприйманню на слух звучання та особливостей мови, що вивчається. У відеорядах імітується жестами, мімікою та мовою тіла текст аудіювання – це робить його більш зрозумілим для учнів. Для перевірки розуміння відеоподкасту/аудіоподкасту були розроблені комплекси вправ, які вміщують завдання у формі добору малюнків, певного вибору (моралі, тверджень), тестів (систематизації, виправлення помилок, перехресного виду, клоуз-тесту), відповідей на запитання, творчого завдання та інші.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОПОДКАСТІВ

3.1. Організація методичного експерименту та аналіз його результатів

Поняття «*експеримент*» походить від лат. *experimentum* – проба, дослід та являє собою дослідницьку стратегію, що передбачає планомірне спостереження за якимось процесом, дотримуючись певних змін окремих властивостей положень його перебігу [35]. Одним із його різновидів є педагогічний експеримент, що виступає своєрідним педагогічним процесом, складається з нових елементів, дозволяє детальніше прослідкувати зв'язок його частин та результати зафіксованих перетворень [45].

І. В. Карповим було визначено, що основою синтетичного науково-методиного дослідження має стати експериментальне навчання іноземної мови. Методичний експеримент – це комплексний багатокомпонентний метод перевірки гіпотези, що являє собою ієрархічно організований системний процес, ядром якого виступає достатньо суворо контрольоване навчання певному предмету [73, с. 43].

П. Б. Гурвич визначив невід'ємні складові методичного експерименту, серед яких – точна обмеженість у часі, завчасно сформульовані гіпотези, план та організаційна структура, перспектива ізолюваності врахування методичного впливу досліджуваного фактора, визначення початкового та підсумкового рівня знань, навичок та вмінь учасників експерименту [16, с. 39-40].

Експеримент з перевірки ефективності методики навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою з використанням автентичних відеоподкастів проходив протягом трьох місяців: з вересня по листопад 2021 навчального року у процесі вивчення учнями навчального

предмета «Іноземна мова (англійська)». У ньому брали участь 26 учнів 4-го класу початкової школи та вчителі англійської мови початкової ланки освіти Городнянського ліцею №1.

За характером експеримент визначаємо як базовий, вертикально-горизонтальний, природний, методичний [73, с. 46; 16, с. 26-34]. Вертикальний характер експерименту дає можливість оцінити ефективність розробленої методики навчання аудіювання англійською мовою за допомогою автентичних відеоподкастів. Горизонтальний характер експерименту криється в порівнянні результатів двох видів навчання аудіювання англійською мовою: традиційного та експериментального.

На основі поглядів М. В. Ляховицького та Е. А. Штульмана було обрано такі етапи експерименту: організація експерименту (підготовча робота); реалізація (передекспериментальний зріз, експериментальне навчання, післяекспериментальний зріз); констатація отриманих даних (обробка експериментальних даних); аналіз отриманих даних (формування підсумків експерименту) [41, с. 15; 74; 75].

Метою експерименту було визначення загальної ефективності розробленої методики навчання аудіювання англійською мовою учнів 4-х класів на основі автентичних відеоподкастів.

Перед початком експерименту було висунуто його гіпотезу. **Гіпотеза:** ефективність навчання аудіювання англійською мовою учнів початкової школи буде високою за умови організації навчання за експериментальною методикою з використанням розробленого комплексу вправ на основі автентичних відеоподкастів, ніж навчання за традиційною методикою на базі друкованих матеріалів.

Експериментальною групою здійснювалося навчання аудіювання англійською мовою за розробленими нами матеріалами методики (комплексами вправ на основі відеоподкастів), контрольна група продовжувала традиційне навчання.

Згідно до мети нами було намічено такі **завдання**: 1) провести передекспериментальний зріз з метою визначення вихідного рівня сформованості компетентності в аудіюванні англійською мовою в учнів четвертого класу; 2) провести експериментальне навчання за розробленою методикою навчання аудіювання англійською мовою на основі автентичних відеоподкастів; 3) провести післяекспериментальний зріз для визначення досягнутого рівня компетентності в аудіюванні англійською мовою в учнів 4-го класу після проведення експериментального навчання; 4) інтерпретувати результати експериментального навчання та порівняти ефективність двох видів навчання аудіювання англійською мовою: традиційного та експериментального [4].

Експериментальне дослідження тривало з вересня по листопад 2021 навчального року на базі Городнянського ліцею №1. Його учасниками стали 26 учнів 4-го класу початкової школи. Було сформовано дві групи: 1 група – 13 учнів (ЕГ), що навчалися за розробленими комплексами вправ та 2 група – 13 учнів (КГ), що продовжували традиційне навчання.

Проведення експерименту відбувалося з дотриманням варійованих та неварійованих величин експерименту. Серед неварійованих умов експерименту – кількість учасників експерименту; його тривалість; завдання передекспериментального та післяекспериментального зрізів; комплекс вправ для навчання аудіювання англійською мовою на основі автентичних відеоподкастів; експериментатор. Варійованою умовою експерименту є відібраний навчальний матеріал, комплекс вправ для навчання аудіювання англійською мовою на основі автентичних відеоподкастів, методи і засоби навчання.

Структура реалізації експериментального навчання містить 5 етапів, що представлені у *Таблиці Д.3.1 (Додаток II)*, де детально описано часові рамки, зміст та завдання цих етапів.

Під час підготовчої роботи було залучено різні емпіричні методи дослідження:

- наукове спостереження за організацією навчального процесу з вивчення англійської мови учнями 4-го класу Городнянського ліцею №1;
- анкетування (Додаток К) 20-ти учнів (відсутніми були 6-ро з класу) щодо вивчення англійської мови – стосується доцільності використання відеоматеріалів на уроках англійської мови, за допомогою даного анкетування було досліджено чи використовують вчителі під час навчання відеоматеріали. За результатами – лише в одній підгрупі застосовуються відеоролики;
- опитування вчителів англійської мови, що викладають у початковій школі, за допомогою результатів якого стало можливим дослідити досвід щодо формування компетентності в аудіюванні в учнів четвертого класу.

Результати анкетування учнів 4-го класу знаходяться у Додатку К. Опитування вчителів англійської мови (які викладають у початковій школі) проводилось у формі бесіди з розглядом таких питань:

- *чи використовуєте на своїх уроках відеоматеріали? З якою періодичністю?*
- *чи вважаєте автентичні відеофонограми ефективним засобом формування компетентності в аудіюванні?*
- *як часто на уроках Ви використовуєте відеоподкасти для аудіювання?*
- *у яких спосіб Ви здійснюєте відбір необхідних відеоматеріалів для уроку?*
- *які переваги та недоліки Ви відмітили для себе, працюючи з даним видом роботи?*
- *якою, на ваш погляд, має бути найкраща тривалість відеофонограми для застосування на уроці?*
- *чи подобається дітям працювати з відеофонограмами?*

Результати бесіди наступні:

- на перше питання відповідь неоднозначна – усі з опитаних вчителів застосовують відеоматеріали на своїх уроках, але періодичність відрізняється: 2 викладачів (50% опитаних) використовують їх досить часто; 1 викладач (25% опитаних) – рідко; 1 викладач (25% опитаних) – майже не використовує;

- друге питання – 2 викладачів (50% опитаних) переважно використовують відеоподкасти для аудіювання (пісні, короткі історії, відео повчального змісту) і вважають їх найбільш ефективним засобом формування компетентності в аудіюванні; 1 викладач (25% опитаних) віддає перевагу автентичним аудіоматеріалам, для нього вони найбільш ефективний засіб формування компетентності в аудіюванні; 1 викладач (25% опитаних) віддає перевагу тексту (що зачитується вчителем) – це більш ефективний засіб формування КА;

- третє питання – 1 викладач (25% опитаних) віддає перевагу автентичним аудіоматеріалам, відеоматеріали застосовує рідше; 2 викладачів (50% опитаних) переважно використовують відеоподкасти для аудіювання досить часто; 1 викладач (25% опитаних) обирає текст (що зачитується вчителем) – майже не використовує відеоматеріали;

- четверте питання – 3 викладачів (75% опитаних), які використовують відеоматеріали у процесі формування КА використовують різні джерела для добору відеофонограм: відеохостинги (YouTube, Google Videos), веб-сайти, особисті сайти вчителів англійської мови;

- п'яте питання – серед переваг учителі виділили: різноманітність тем, безкоштовність, вільний доступ, емоційний вплив, легкість, економність часу; недоліками є брак навичок використання інтернету (незнання як скачати той чи інших матеріал), погане швидкісне інтернет-з'єднання (неналежне забезпечення Інтернету в школі), важкий процес пошуку матеріалу через великий вибір;

- шосте питання – 2 викладачів, які використовують відеоматеріали для навчання за оптимальну тривалість вважають до 2-3 хв.,

1 викладач (аудіоматеріали) – до 2 хв., ще 1 викладач (тексти, що читає вчитель) – до 1 хв.;

- сьоме питання – на думку викладачів, діти виявляють зацікавленість до використання відеоматеріалів на уроках англійської мови, ВФГ виступають як мотиваційний фактор.

Результати проведених емпіричних методів дослідження були враховані у процесі розробки методики навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою з використанням автентичних подкастів. Також вони слугують підставою впровадження експериментального навчання у цьому класі, адже учні мотивовані до вивчення англійської мови та мають інтерес до вивчення іноземної мови за допомогою ВФГ.

Обираючи критерії оцінювання рівня сформованості КА на основі відеоподкастів, було переглянуто чимало наукових праць дослідників, які займалися розробкою критеріїв оцінювання з цієї компетентності.

О. А. Федоровою було окреслено критерії визначення рівня сформованості КА: мотиваційний, комунікативно-рецептивний, комунікативно-рефлексивний і оцінно-рефлексивний [69, с. 78-79]. Показниками комунікативно-рефлексивного критерію дослідниця вважає уміння виокремлювати необхідну інформацію з аудіотексту; уміння відповідати на питання, що стосуються інформації, поданої в аудіоповідомленні; розуміння комунікативних намірів учасників діалогу [69, с. 79].

Науковець Н. І. Гупка-Макогін наголошує на критеріях як-от розуміння загального змісту повідомлення; розуміння детального змісту повідомлення; виокремлення і розуміння специфічної інформації; уміння аналізувати отриману інформацію [15, с. 133].

Критеріями оцінювання сформованості КА запропоновані І. П. Задорожною є повнота розуміння, точність розуміння, розуміння імпліцитної інформації [22, с. 298].

Критерії М. І. Заболотної: глобальне розуміння аудіотексту, детальне розуміння аудіоповідомлення, критичне розуміння аудіоповідомлення [19, с. 161].

У своєму дослідженні С. В. Говорун виокремлює критерії такі, як загальне розуміння аудіоповідомлення; уміння виділяти специфічну інформацію з аудіоповідомлення на основі фокусного розуміння; повне розуміння змісту аудіоповідомлення [14, с. 178-179].

Для нашого дослідження були адаптовані наступні критерії оцінювання сформованості КА на основі відеоподкастів – *повнота розуміння інформації, точність розуміння інформації, глибина розуміння інформації*.

Критерій повноти усвідомлення дає змогу оцінити навички учнів швидко і повно розуміти прослуханий матеріал. Учні запам'ятовують загальні деталі та подробиці.

Під критерієм точності розуміння криється здатність школяра обробляти смислову інформацію для виокремлення значущого та фактичного матеріалу стосовно до заданого завдання.

Глибина розуміння інформації – критерій, який вміщує сприймання важливих аргументів, деталей та конкретних даних, думок, намірів.

Для контролю рівня сформованості КА можна використати різноманітні види тестових завдань. Для перевірки критерію як повноти, так і точності усвідомлення інформації відеоматеріалу слід здійснювати за рахунок *тестів «множинного вибору», «перехресного вибору», «виправлення помилок»* (знаходження помилок у друкованому варіанті відповідно до змісту аудіотексту) [21, с. 102]. Критерій повноти розуміння також можна перевірити за допомогою тестів *«альтернативного вибору»*, завдань на *«добір заголовку, головної думки»* тексту, *«правильних-неправильних тверджень»*. За критерієм точність розуміння варто використовувати вправи на *«заповнення пропусків»* словами чи словосполученнями, на *«упорядкування»* текстового повідомлення, *«відновлення тексту»* (заповнення речень). Глибину усвідомлення повідомлення можна перевірити

за допомогою «перетворення інформації» (перетворення друкованого тексту, заповнюючи таблицю, схему та ін.) та «запитань-відповідей» [21, с. 102].

Передекспериментальний та післяекспериментальний зрізи мали однаковий рівень складності, ідентичну структуру (аналогічні завдання), однаковий обсяг та час виконання завдань. Для даних зрізів розроблялися і використовувалися завдання (**Додаток Л, Додаток М**) для діагностування рівня сформованості компетентності в аудіюванні англійською мовою на основі відеоподкастів.

На основі передекспериментального зрізу було встановлено вихідний рівень сформованості англомовної КА в учнів 4-го класу. Під час передекспериментального дослідження учні переглянули відеоподкаст (жанр: пісня) «The busy buzz song» розроблений Cambridge English Online, аудіювання твору супроводжувалося виконанням завдань (**Додаток Л**).

Завдання для зрізів сформованості КА в учнів 4-го класу початкової школи включали (**Додаток Л, Додаток М**):

- виконання завдання на зіставлення ілюстрацій та слів-означень за темою відеоподкасту перед прослуховуванням (перехресний тест) (загальний бал – 8 (по 1 балу за кожне правильно виконане завдання з 8 запропонованих));
- виконання тесту перехресного вибору на визначення повноти та точності розуміння інформації на основі перегляду відеоподкасту тривалістю 2 хв. з помірним темпом мовлення (загальний бал – 10 (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання з 5 запропонованих));
- виконання завдання на впорядкування послідовності в повідомленні для перевірки точності усвідомлення аудіоповідомлення (загальний бал – 12 (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання з 6 запропонованих));
- виконання завдання запитання-відповідь для відслідкування глибини осмислення відеоматеріалу (загальний бал – 10 (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання з 5 запропонованих));

– виконання тесту правильних-неправильних тверджень для оцінки повноти розуміння відеоряду (загальний бал – 10 (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання з 5 запропонованих)).

Для того, щоб визначити рівень сформованості компетентності в аудіюванні англійською мовою було застосовано формулу В. П. Беспалька для розрахунку «коефіцієнту навченості»:

$$K=A/N,$$

де **A** – кількість балів за правильне виконання завдання,

N – максимально можлива кількість балів за завдання [3, с. 56].

Задовільний показник виконання висунутих вправ буде в тому разі, якщо коефіцієнт навченості становитиме не менше 0,7.

У *Таблиці Д.3.1* та *Таблиці Д.3.2* представлені показники передекспериментального зрізу, що проводився у двох групах класу: групі-1 та групі-2 (розподіл здійснювався на основі поділу класу на групи для вивчення англійської мови).

На основі отриманих коефіцієнтів навченості учнів (**Додаток Н**) було визначено середній показник коефіцієнту передекспериментального зрізу для кожної з груп.

Таблиця 3.1

Середні показники коефіцієнту передекспериментального зрізу для визначення рівня сформованості компетентності в аудіюванні

Група	Середній коефіцієнт навченості за результатами передекспериментального зрізу
ЕГ	0,52
КГ	0,55

Згідно з загальними отриманими балами (максимум 50 балів за виконання комплексу завдань) було сформовано групи експериментального дослідження – учасниками експериментальної групи стала група-1 (ЕГ – 13 учнів) та контрольної групи – група-2 (КГ – 13 учнів).

Відповідно до середніх показників (*Таблиця Д.3.2*) вихідний рівень сформованості англомовної КА в обох групах за результатами передекспериментального дослідження є заниженим та недостатнім відносно до визначеного показника за шкалою В. П. Беспалька.

Для чистоти експериментального дослідження до експериментальної групи відібрано учнів з меншим середнім значенням коефіцієнту навченості англомовної КА, ніж учнів для контрольної групи (**Додаток Н**). За потрібне вважаємо впровадження експериментального навчання в ЕГ.

Експериментальне навчання тривало протягом жовтня 2021 н. р., проводилось на базі Городнянського ліцею №1 з учнями 4-го класу початкової школи у процесі вивчення навчального предмету «Іноземна мова (англійська)». Склад експериментальної групи (ЕГ) – 13 осіб та викладач англійської мови. Було проведено за допомогою комплексів вправ, розроблених на основі автентичних відеоподкастів (**Додаток П**) в рамках запропонованих тем у *підрозділі 2.3*. Склад контрольної групи (КГ) – 13 осіб та викладач з предмета, формувалася цільова компетентність на засадах традиційного навчання аудіювання англійською мовою.

Після завершення експериментального навчання було проведено *післяекспериментальний зріз* для визначення досягнутого рівня компетентності в аудіюванні англійською мовою.

Під час післяекспериментального діагностування учні виконували завдання (**Додаток М**) аналогічні до завдань передекспериментального зрізу: переглянули відеоподкаст (жанр: пісня) «The busy elf» розроблений Sue Clarke та Cambridge English Online, аудіювання твору супроводжувалося виконанням завдань.

У *Таблицях Д.3.3 та Д.3.4* представлені показники післяекспериментального зрізу, що проводився в ЕГ та КГ.

Спираючись на отримані коефіцієнти навченості учнів (**Додаток Р**) було розраховано середній показник коефіцієнту післяекспериментального зрізу для кожної з груп.

Таблиця 3.2

Середні показники коефіцієнту післяекспериментального зрізу для визначення рівня сформованості компетентності в аудіюванні

Група	Середній коефіцієнт навченості за результатами післяекспериментального зрізу
ЕГ	0,8
КГ	0,72

Вивчення результатів перед- та післяекспериментального зрізів допомогло дійти висновків, що учні обох груп покращили показники рівня сформованості компетентності в аудіюванні.

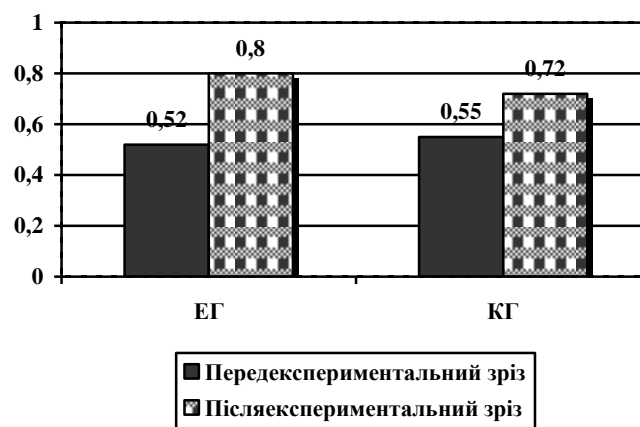

Рис. 3.1. Діаграма зіставлення показників коефіцієнту навченості перед- та післяекспериментального зрізів

У Діаграмі (Рис. 3.1) проілюстровано, що обидві групи досягли потрібного коефіцієнту навченості (0,7), проте все ж таки кращий показник має ЕГ, яка працювала за розробленою методикою.

Середній показник коефіцієнту навченості експериментальної групи надає змогу відслідкувати якісні перетворення у рівні сформованості КА та обґрунтовує загальну ефективність запровадженої методики.

На основі отриманих даних можливо відслідкувати приріст коефіцієнту навченості.

Таблиця 3.3

Приріст середнього коефіцієнту навченості

Група	Передекспериментальний зріз	Післяекспериментальний зріз	Приріст коефіцієнту навченості
ЕГ	0,52	0,8	0,28
КГ	0,55	0,72	0,17

Усі математичні розрахунки в даному підрозділі зроблено на основі програмного забезпечення Excel 2010, Word 2010 та Google Форм.

Отже, учнями експериментальної групи було досягнуто належного рівня навченості та сформованості КА. Це засвідчує ефективність методики навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою з використанням автентичних відеоподкастів та доцільність її впровадження у навчальний процес. Таким чином, було підтверджено гіпотезу методичного дослідження.

3.2. Методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів

На основі вивчених тверджень та результатів експериментального дослідження було сформовано методичні рекомендації щодо формування компетентності в аудіюванні англійською мовою в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів.

Використання автентичних відеоподкастів на уроках англійської мови дозволяє підсилити сприйняття, обробку та фіксування повідомлення за допомогою задіяння одразу двох каналів (слухового та зорового) надходження інформації.

Перегляд автентичних відеоподкастів допомагає формуванню аудіювання автентичної МД; ознайомленню із звуковою стороною (темп,

ритм, мелодика, наголоси у словах та реченнях, інтонації), культурними особливостями (міміка, жести, пантоміміка та ін.) виучуваної мови, що притаманні лише жителям країни, мова якої вивчається та соціокультурною інформацією (національно-специфічною та історико-культурною); мимовільному опануванню певної інформації; сприйняттю та оволодінню правильною вимовою слів.

Для добору відеоподкастів та аудіоподкастів для учнів початкової школи можна скористатися різноманітними джерелами: веб-сайтами (LearnEnglish Kids, BBC Learning English, Podcasts in English, Ear Snacks, Story Time, What If World), відеохостингами (YouTube, Google Videos) та особистими сайтами вчителів англійської мови.

Застосування відеоподкастів полегшує аудіювання англійською мовою, адже у відеоряді може використуватися міміка, пантоміміка, артикуляція та жестикуляція, почуття, певні рухи, постава тіла, імітація яких-небудь звуків та ритуалів (чищення зубів, спів півня, звуки машин та ін.).

Відбір автентичних відеоподкастів має відповідати критеріям відбору відеофонограм – автентичності, доступності, тематичності, нормативності і доступності мовлення, соціокультурному потенціалу, доцільній тривалості. Також неодмінно треба враховувати вимоги (основні та додаткові), які застосовують до відбору аудіоповідомлень.

Під час добору відеоподкастів та вправ до них вчитель має враховувати рівень підготовленості учнів, їх аудитивні знання, навички та вміння. Слід звернути увагу на труднощі, які можуть виникнути під час аудіювання – суб'єктивні (зумовлені індивідуально-віковими та індивідуально-психологічними особливостями слухачів) та об'єктивні (зумовлені мовною формою тексту, змістом тексту, умовами пред'явлення тексту, видом мовлення, який сприймається) [40, с. 65-66].

Також потрібно зосередити увагу на темпі мовлення, адже від нього залежить як швидко і точно дитина зрозуміє повідомлення та запам'ятає його. Він повинен бути повільним, плавним та мати чітку інтонацію; не має

перевищувати 150 слів за хвилину (для 4-го класу). Якщо ж в учнів виникають певні труднощі у сприйманні, то вчитель збільшує тривалість пауз між смисловими частинами відеоряду, вповільнюючи швидкість демонстрації. Тривалість відеоподкасту має бути в межах двох хвилин (для 4-го класу).

У ході формування компетентності в аудіюванні англійською мовою в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів потрібно спрямовувати увагу на розвиток: психофізіологічних механізмів аудіювання, психофізіологічних особливостей учнів (сприймання, мислення, уваги, пам'яті, уваги), мовленнєвих навичок аудіювання (фонетичних, лексичних та граматичних навичок; мовленнєвих механізмів), вмінь аудіювання.

Вправи з використанням відеоподкастів можна віднести до таких груп: I група – вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання на основі відеоподкастів; II група – вправи для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання на основі відеоподкастів.

Слід використовувати вправи на основі відеоподкастів на усіх етапах формування КА (на рівні фрази у контексті відеоподкастів, на рівні понадфразової єдності та на рівні тексту) та етапах роботи з аудіотекстом (дотекстовому, текстовому та післятекстовому).

При відборі вправ для формування аудіювання англійською мовою з використанням англійських автентичних відеоподкастів слід звернути увагу на такі вимоги: комунікативність, керованість, спрямованість вправ на сприймання і передачу інформації, наявність опорного матеріалу, спосіб організації виконання вправ.

Учні мають розуміти інструкцію до вправи та послідовність виконання завдання. Інструкція до вправи, що базується на відеоподкасті, надається англійською мовою (за потреби перекладається вчителем).

Після перегляду чи опрацювання відеоподкасту відбувається виконання завдань, їх результати мають спрямовуватися на відчуття прогресу та

завершеності. Доречно використовувати додатково опори, які покращать оволодіння повідомленням.

Для збереження зацікавленості учнів у роботі над відеоподкастами на уроках слід вносити зміни у форми організації навчальної діяльності з ними, використовуючи та варіюючи фронтальну, групову, індивідуальну

Для контролю рівня сформованості КА слід застосовувати усілякі тести: множинного, перехресного, альтернативного вибору; завдання на: виправлення помилок, добір заголовку чи головної думки, заповнення пропусків, упорядкування та відновлення тексту, перетворення інформації, запитання-відповіді.

По завершенню педагог має висловити похвалу учням за їх досягнення, лише після цього зосередитися на їх помилках чи недоліках, що були зроблені під час виконання вправ з використанням відеоподкастів та виставити бали.

Вищеперелічені методичні рекомендації допоможуть викладачу англійської мови відібрати відеоподкасти, підготувати вправи та провести їх під час навчання аудіювання в початкових класах.

Висновки до Розділу 3

Експериментальне дослідження проводилося заради підтвердження гіпотези експерименту про ефективність методики навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою з використанням автентичних відеоподкастів. Тривалість виконання – вересень - листопад 2021 н. р. на базі Городнянського ліцею №1. У ньому брали участь 26 учнів 4-го класу початкової школи та вчителі англійської мови, які викладають навчальну дисципліну у цьому класі.

Неварійованими умовами експерименту визначили – кількісний та особистісний склад ЕГ та КГ, тривалість методичного дослідження, завдання передекспериментального та післяекспериментального зрізів, комплекс вправ для навчання аудіювання англійською мовою на основі автентичних

відеоподкастів, експериментатор. Варійованою складовою експерименту є відібраний навчальний матеріал, розроблені комплекси вправ, методи і засоби навчання.

Метою експериментального дослідження була перевірка гіпотези щодо ефективності розробленої методики навчання аудіювання англійською мовою учнів 4-х класів на основі автентичних відеоподкастів. Належно меті та завданням експерименту, дослідження містило етапи: підготовчої роботи; реалізації (перед- та після експериментальні зрізи, експериментальне навчання); констатації отриманих даних (обробка експериментальних даних); аналізу отриманих даних (формування підсумків експерименту). Підготовча робота в організації методичного експерименту включала: наукове спостереження за організацією навчального процесу з вивчення англійської мови учнями 4-го класу Городнянського ліцею №1, проведення опитування викладачів (бесіда) та учнів (анкетування) стосовно ефективності застосування автентичних ВФГ (відеоподкастів) у процесі навчання аудіювання (4 педагога та 20 учнів).

Здійснювалося експериментальне навчання в ЕГ протягом одного навчального місяця. Умовою його реалізації було використання комплексів вправ, розроблених на основі автентичних відеоподкастів. Було підтверджено ефективність запропонованої методики та доцільність її застосування у процесі вивчення ІМ. Також створено методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів.

ВИСНОВКИ

За останні роки сфера навчання зазнала вагомих змін, проте деякі компоненти так і не модернізувалися, це стосується навчання аудіювання англійською мовою. Провідним залишається контактне аудіювання (джерелом інформації виступає вчитель). Таке аудіювання не завжди зацікавлює та мотивує учнів; пріоритетним має виступати сприймання мовлення носіїв, так діти швидше навчаться розпізнавати інформацію на слух, розуміти англійське мовлення та його особливості. Через це постає проблема пошуку ефективних прийомів, за допомогою яких можна було б покращити процес навчання аудіювання. Вирішить цю проблему використання відеофонограм (відеоподкастів) для навчання аудіювання англійською мовою молодших школярів. Насамперед стане можливим швидке сприймання, розуміння та обробка аудіоповідомлення завдяки залученню двох головних аналізаторів (слухового та зорового).

На основі теоретичного огляду питань та одержаних практичних напрацювань сформовано такі висновки:

1. Розгляд нинішнього становища проблеми дослідження продемонстрував доречність процесу розроблення методики навчання аудіювання англійською мовою на основі відеоподкастів.

Англомовна компетентність в аудіюванні учнів початкової школи – здатність школярів розуміти сприйняті на слух автентичні тексти (різноманітних за жанрами, видами та рівнем осмислення) в умовах прямої та опосередкованої комунікації. Основні складові частини – уміння (мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні), навички (слухові, лексичні та граматичні), знання (декларативні та процедурні) і комунікативні здібності. Навчання аудіювання складається з триєдності компонентів (лінгвістичного, психологічного та соціокультурного). Методикою навчання іноземних мов аудіювання окреслено як усний реактивний та рецептивний вид МД. Застосовують у

початкові школі аудіювання з повним розумінням та аудіювання основного змісту почутого.

2. До основних психофізіологічних особливостей учнів початкових класів відносяться пізнавальні процеси та властивості – сприймання, увага, пам'ять, уява, мислення і мовлення. Відбувається їх перехід від мимовільності до довільності та опосередкованості. Формуються новоутворення – внутрішній план дій (передбачення етапів своїх дій для контролю розв'язання завдань), уміння організовувати навчальну діяльність (опанування способів організації своєї навчальної діяльності), рефлексія (усвідомлення власних вчинків, думок та суджень, самоаналіз). Проте залишається потреба у грі та русі, тому слід враховувати це при проведенні навчання (залучати ігрову діяльність під час уроку та проводити динамічні фізкультхвилинки й активні перерви).

3. Серед переваг відеоподкастів для навчання англомовного аудіювання виділяють емоційний ефект, загальнодоступність матеріалів для кожного, різноманітність та безкоштовність їх використання, індивідуалізацію навчального процесу, розширення меж навчального середовища, економія часу та ресурсів, зниження психологічних труднощів і здолання мовних перешкод; проблема лише у виборі ефективного відеоряду. На основі відеоподкастів втілюються загальнодидактичні та методичні принципи.

4. Стала класифікація критеріїв відбору автентичних відеоподкастів відсутня, проте наявні подібні критерії у різних науковців. Під час дослідження серед безлічі критеріїв відібрано такі: автентичність відеоподкастів, їх доступність, тематична спрямованість, нормативність та доступність мовленнєвого потоку, наявність соціокультурного потенціалу, доцільна тривалість. Було поліпшено вищезазначені критерії відбору відеоподкастів власне запропонованим критерієм наявності мовця.

Також досліджено вимоги до вправ для навчання аудіювання на основі досліджуваного матеріалу. Серед них вимога: спрямованості на прийом або

видачу інформації, комунікативності, рівня керування діями/діяльністю учнів, наявності / відсутності опорного матеріалу, способу виконання вправи.

5. Розроблення практичних завдань відбувалося на основі відеоподкастів з веб-сайту *LearnEnglish Kids* – для аудіювання англійською мовою (Listen and watch) на цьому сервісі відібрано найгарніші зразки різних пісень, коротких історій, віршів, наявна також відеозона та відео формату «Як ...» – виготовлення різних виробів. Нами відібрано автентичні відеоподкасти на теми «We're going to the zoo», «Being healthy» та «The lion and the mouse». Ці відеоряди покладено в основу комплексів вправ для навчання аудіювання англійською мовою учнів 4-х класів. Для перевірки розуміння повідомлення використовуються завдання у формі добору малюнків, певного вибору, відповідей на запитання, різноманітних тестів та творчих завдань.

6. Для перевірки ефективності методики навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою з використанням автентичних відеоподкастів з вересня по листопад 2021 навчального року у процесі вивчення учнями навчального предмета «Іноземна мова (англійська)» проводився методичний експеримент (учасники – 26 учнів 4-го класу початкової школи та педагоги з англійської мови Городнянського ліцею №1).

Експериментальне навчання проходило в ЕГ протягом одного місяця та організовувалося у такі етапи: підготовча робота, передекспериментальний зріз, експериментальне навчання, післяекспериментальний зріз, аналізу отриманих даних. Базувалося воно на використанні комплексів вправ, розроблених на основі автентичних відеоподкастів. Відстеження зростання коефіцієнту навченості КА та оцінка його приросту протягом експериментального навчання здійснювалися за допомогою даних обох зрізів.

По завершенню експериментального навчання середній коефіцієнт навченості експериментальної групи досяг приросту близько 0,28, у той час, як у контрольної групи він склав 0,17. Хоча ЕГ розпочинала навчання з трохи

меншим середнім коефіцієнтом навченості, ніж у КГ. За допомогою результатів навчання було засвідчено адекватність гіпотези та підтверджено ефективність авторської методики, що підсумовує доцільність її застосування у процесі вивчення ІМ. Також укладено методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи з використанням автентичних відеоподкастів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий [теория и практика обучения языкам] М. : Издательство ИКАР, 2009. 448 с.
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва : Советская энциклопедия, 1969. 605 с.
3. Беспалько В. П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний *Советская педагогика*. 1968. № 4. С. 52-69.
4. Бикова І. П. Методика планування експерименту як компонент професійної підготовки студента мовного вузу. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов у вищій школі*. Донецьк : ДонДу, 1999. Вип. 1. С. 3-6.
5. Бичкова Н. І. Місце автентичних художніх кінофільмів у вивченні іноземних мов і культур. *Науковий вісник кафедри Юнеско КДЛУ [ЛІНГВАПАКС–VIII]. Філологія, педагогіка і психологія в антропоцентричних парадигмах*. К. : Вид. центр КДЛУ, 2000. Вип. 3. С. 596-601.
6. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Науково-методичний журнал «Іноземні мови»*. 2012. № 2 (70). С. 19-30.
7. Ващило О. В. Критерії відбору автентичних подкастів для навчання майбутніх інженерів-механіків англійського професійно орієнтованого монологічного мовлення. *Науково-методичний журнал «Іноземні мови»*. 2019. № 2. С. 18-25.
8. Верховна Рада України. Постанова «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.11.2020)

9. *Верхуша Я. І.* Потенціал автентичних відеоподкастів для навчання учнів початкової школи аудіювання англійською мовою: «Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації»: *матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 квітня 2021 р.)*. Тернопіль : ТНПУ, 2021. С. 39-41

10. *Верхуша Я. І.* Роль автентичних відеоподкастів у навчанні учнів початкової школи аудіюванню англійською мовою: «Полілог культур: освітній і культурологічний аспекти». *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців та студентів (30 березня 2021р.)*. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. С. 54-55.

11. *Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О.* Мотивація вивчення англійської мови у початковій школі у концепції «Нова українська школа»: «Початкова освіта: сучасні перспективи розвитку»: *матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кременчуцький педагогічний коледж імені А. С. Макаренка, 11 грудня 2020 року)*. Кременчук : Методичний кабінет, 2020. С. 74-77.

12. *Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О.* Особливості вивчення англійської мови в початковій школі в умовах Нової української школи: «Наукова дискусія: питання педагогіки та психології»: *матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4-5 грудня 2020 року)*. Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. 1. С. 11-14.

13. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (поч. школа) 2017. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9Wcd2l2WkRrQW9Ra1U> (дата звернення: 1.12.2020)

14. *Говорун С. В.* Развитие навыков и умений аудирования у студентов-востоковедов, изучающих английский язык: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. СПб., 2015. 270 с.

15. Гупка-Макогін Н. І. Навчання майбутніх фахівців з міжнародної економіки професійно орієнтованого англomовного аудіювання у процесі самостійної роботи: дис. 13.00.02. Тернопіль, 2016. 286 с.
16. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков (спецкурс). Владимир, 1980. 104 с.
17. Дмитриев Д. В. Подкасты как инновационное средство обучения английскому языку в вузе. *Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Гуманитарные науки. Педагогика*. 2014. № 3 (31). С. 192-199.
18. Ейдос. Як і для чого використовувати візуалізацію даних? URL: <http://eidos.org.ua/novyny/yak-i-dlya-choho-vykorystovuvaty-vizualizatsiyu-danyh/> (дата звернення: 15.12.2020)
19. Заболотна М. І. Методика навчання аудіювання англomовних публіцистичних текстів старшокласників в умовах профільного навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 2014. 255 с.
20. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2003. 273с.
21. Задорожна І. П. Контроль результатів самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2014. № 1. С. 99-106.
22. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02. К., 2012. 770 с.
23. Зимняя И. А. Психологическая характеристика понимания речевого сообщения. Оптимизация речевого воздействия. М.: Наука, 1990. 240 с.

24. Іноземні мови 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://elt.dinternal.com.ua/image/data/forTeacher/inozemna-mova-1-4-klas-znz.pdf> (дата звернення: 21.11.2020)

25. Кардашова Н. В. Англомовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. 2015. Вип.24. С. 176-185.

26. Ковалева Т. А. Дидактический потенциал подкастов и методика их использования в дистанционной форме обучения иностранному языку. *Иностранные языки дистанционном обучении*. Пермь : Изд-во Пермского гос. Техн. ун-та, 2009. С. 48-55.

27. Конотоп О. Переваги використання автентичної відеофонограми у вивченні іноземних мов і культур. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства: міжнар. зб. наук. пр., присвяч. 70-річ. ювіл. проф. Алли Андріївни Калити*. Київ : Вид-во «Політехніка». 2015. С. 245-252.

28. Конотоп О. С. Потенціал відеофонограми для реалізації базових загальнодидактичних і методичних принципів формування іншомовної комунікативної компетенції в англійському діалогічному спілкуванні майбутніх філологів. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. праць*. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2012. Вип. 45. С. 78-81.

29. Конотоп О. С. Принципи відбору автентичних художніх відеофільмів для навчання майбутніх філологів діалогічного спілкування. *Педагогічний процес: теорія і практика: Зб. наук. пр.* К. : Видавництво П/П «ЕКМО», 2006. Випуск 3. С. 147-158.

30. Конотоп О. С. Сервіс відеоподкастів як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності. *Мова. Культура. Комунікація : інноваційні підходи до вивчення мов та літератур*. Чернігів : ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2016. С. 113-116.

31. Конотоп О. С. Використання автентичної відеофонограми для іншомовної практичної підготовки студентів. *Вісник Національного*

університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. (Серія : Педагогічні науки). Вип. 9 (165). 2020. С. 65-70.

32. Конотоп О. С., Верхуша Я. І., Лісовська Ю. О., Моїсеєнко А. В., Шевченко Ю. В. Критерії відбору автентичних відеофонограм для формування іншомовної комунікативної компетентності у початковій школі : Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». 2021. Вип. 39. С. 46-49.

33. Конотоп О. С. Методика навчання майбутніх філологів англійського діалогічного спілкування з використанням відеофонограми: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. К., 2010. 24 с.

34. Константинов О. В. Структура та механізми аудіювання: «Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)»: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський : Видавець Панькова А. С., 2020. Вип. 15. С.91-101

35. Копець Людмила. Класичні експерименти в психології: Навч. посібник. К. : Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2010. 283 с.

36. Леонтьев А. А. Основы теории речевой деятельности. М. : Наука, 1974. 368 с.

37. Лутковська Н. М. Відбір відеофонограм для формування іншомовної компетентності студентів немовних спеціальностей на засадах імпліцитної професійної орієнтації. *Scientific Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. 2017. No 2(10). С. 13-18.

38. Луцук М. В. Формування вмінь аудіювання англійського монологічного мовлення з опорою на першу іноземну мову. *Зб. наук. пр. Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Благод. фонд ім. Антона Макаренка*. Київ : Едельвейс, 2006. Вип. 3. С. 201-211.

39. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков: учеб. пособие [для студ.филол. спец. вузов]. М. : Высш. школа, 1981. 159 с.

40. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
41. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2002. 328 с.
42. Методика викладання іноземної мови. Навчання аудіювання. URL: <https://sites.google.com/site/metodikavikladannaim/navcanna-audiuvanna> (дата звернення: 30.11.2020)
43. Методика викладання іноземної мови. Система навчання іноземної мови. URL: <https://sites.google.com/site/metodikavikladannaim/lekcia-2-sistema-navcanna-inozemnoie-movi-sistema-vprav-u-navcanni-inozemnoie-movi?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> (дата звернення: 30.11.2020)
44. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
45. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб / Н. Т. Тверезовська, В. К. Сидоренко – К. : "Центр учбової літератури", 2013. 440 с.
46. *Моргунова С. О.* Дидактичний потенціал подкасту як засобу інтенсифікації навчання іноземної мови в університеті. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон, 2018. № 84. С. 183-187.
47. *Моргунова С. О.* Організація навчального процесу вивчення іноземної мови у ЗВО з використанням технології подкасту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* Запоріжжя: КПУ, 2018. Вип. 61. Т.2. С. 132-136.
48. *Ніщик Р. О.* Принципи та критерії відбору автентичних художніх фільмів і відеофрагментів для навчання майбутніх філологів англомовного

говоріння з використанням фразеологічних одиниць. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. 2013. Вип. 22. С. 35-45.

49. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С. та ін.. за загальн. ред. Грищенко М. МОН, 2016. 40 с.

50. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 21.11.2020)

51. Основи здоров'язбережної компетентності – курс підготовки вчителів. Особливості психосоціального розвитку учнів початкової школи. URL: <http://multycourse.com.ua/ua/page/16/58#7> (дата звернення: 1.12.2020)

52. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. М: Рус. яз., 1989. 276 с.

53. Пацук В. С. Навчання студентів мовних спеціальностей усного англійського монологічного мовлення з використанням автентичних художніх фільмів : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 2002. 247 с.

54. Педрада. Портал для освітян. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2108-11-kompetentnostey-uchnya-rochatkovo-shkoli-chek-1st-dlya-vchitelya> (дата звернення: 21.11.2020)

55. Психологічні особливості учнів початкових класів. URL: http://ort.kiev.ua/2.str/sps/sps_004.pdf (дата звернення: 1.12.2020)

56. Редько В. Г. Професійна підготовка майбутніх учителів іноземних мов до компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів початкової школи: психодидактичний аспект. *«Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень європейської дидактики вищої школи»: Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 30-31 жовтня 2017 року*. К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2017. С. 468-472.

57. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посіб. К. : Академ-видав, 2005. 360 с.

58. Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 1999. № 3. С. 3-7.
59. Скріль І. В. Формування професійно орієнтованої англomовної лексичної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи з використанням автентичних відеоматеріалів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Тернопіль, 2019. 287 с.
60. Смелякова Л. П. Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе (теория и практика отбор) : [монография]. СПб. : Образование, 1992. 141 с.
61. Соломатина А. Г. Методика развития умений говорения и аудирования учащихся посредством учебных подкастов (английский язык, базовый уровень): автореф. дис. на соискание наук. степени канд. пед. наук. : 13.00.02 / Тамбовский государственный университет имени Г. Р. Державина. М., 2011. 24 с.
62. Соломатина А. Г. Развитие умений говорения и аудирования учащихся посредством учебных подкастов. *Вестник Томского государственного университета. Серия: Язык и культура*. 2011. №2 (14). С. 130-134.
63. Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку на основе новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий. М. : Глосса-Пресс; Феникс, 2010. 182 с.
64. Типи сприйняття інформації дітьми: що важливо знати? URL: <https://a-elita.in.ua/uk/blog/pojmi-menya-esli-smozhesh/> (дата звернення: 15.12.2021)
65. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf> (дата звернення: 23.05.2021)
66. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf> (дата звернення: 23.05.2021)

67. Типові освітні програми для 1-2 класів, розроблені під керівництвом Савченко О. Я. та Шияна Р. Б. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf> (дата звернення: 23.05.2021)
68. *Толоконников В. А.* Влияние формы аудиовизуальной информации на усвоение учебного материала: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Московский ордена Ленина и ордена Трудового Красного Знамени педагогический государственный институт имени В. И. Ленина. Москва, 1992. 16 с.
69. *Федорова О. А.* Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення у процесі навчання української мови: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.03. Івано-Франківськ, 2016. 260 с.
70. Фокин Е. И. Психология и педагогика: учебное пособие. Хабаровск: РИЦ ХГАЭП, 1998. 196 с.
71. Чумак В. В. Вікова психологія : навч. посіб. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2015. 192 с.
72. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. Москва : Просвещение, 1986. 222 с.
73. *Штульман Э. А.* Теоретические основы организации научноэкспериментального методического исследования. *Иностранные языки в школе.* 1980. № 1. С. 42-47.
74. Штульман Э. А. Основы эксперимента в методике обучения иностранным языкам. Воронеж: Издательство Воронеж. унив-та, 1971. 144 с.
75. *Штульман Э. А.* Теоретические основы моделирования экспериментально-методического исследования в методике обучения иностранным языкам: автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 / Центр научной организации труда и управления ЦСУ СССР. М., 1982. 52 с.
76. *Щукіна Е. І.* Теорія і практика використання відеофонограми для формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів немовних

спеціальностей. *Лінгвокультурний дискурс у парадигмі професійної освіти* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : КНЕУ, 2015. С. 650-655.

77. Nunan D. *Second Language Teaching and Learning*. Boston, 1999. 151 p.

78. Opp-Beckman L. *Shaping the Way We Teach English: Successful Practices Around the World*. University of Oregon USA, 2006. 154 p.

79. Stempleski S. *Video in Second Language Teaching: Using, Selecting, and Producing Video for the Classroom*. Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc., 1992. 183 p.

80. Tomalin B. *Video, TV and Radio in the English Class*. London: Macmillan, 1986. 118 p.

81. Willis D. *The potential and limitations of video* / D. Willis – *Video applications in English Language Teaching*. Oxford: Pergamon, 1983. P. 17-27.

ДОДАТКИ

Додаток А

Педрода. Портал для освітян

Рис. Д.1.1

11 ключових компетентностей учнів та їх зміст за вимогами

Державного стандарту початкової освіти

вільне володіння державною мовою	<ul style="list-style-type: none"> • вміння усно й письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти • любов до читання • відчуття краси слова • усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження • готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях
здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	<ul style="list-style-type: none"> • активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади • можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях • оволодіння навичками міжкультурного спілкування
математична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> • виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі • моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань • усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини
компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	<ul style="list-style-type: none"> • допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї • самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати • формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів • пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження
інноваційність	<ul style="list-style-type: none"> • відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо) • формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади
екологічна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення основи екологічного природокористування • дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства

Рис. Д.1.2

інформаційно-комунікаційна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> • опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування • здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях
навчання впродовж життя	<ul style="list-style-type: none"> • опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання • організація власного навчального середовища • отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб • визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення • навчання працювати самостійно і в групі
громадянські та соціальні компетентності	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення ідей демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, рівних прав і можливостей • співпраця з іншими особами для досягнення спільної мети • активність у житті класу та школи • повага до прав інших осіб • уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України • дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя
культурна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> • залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості
підприємливість та фінансова грамотність	<ul style="list-style-type: none"> • ініціативність • готовність брати відповідальність за власні рішення • вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей • усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці • готовність до втілення в життя ініційованих ідей • прийняття власних рішень

Додаток Б
ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
початкової освіти

Пункт 10. Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями: мовно-літературна (українська мова, мови відповідних корінних народів і національних меншин; літератури; українська мова та література для корінних народів і національних меншин; іншомовна освіта); математична; природнича; технологічна; інформатична; соціальна і здоров'язберезувальна; громадянська та історична; мистецька; фізкультурна.

Пункт 12. Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) взято з Додатку 3 до Державного стандарту

Таблиця Д.1.1

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта)

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи
<i>Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критичне оцінювання інформації</i>		
Сприймає	розуміє короткі, прості	визначає в усному

усну інформацію	запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально [2 ІНО 1.1]	повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми [4 ІНО 1.1]
Критично оцінює усну інформацію	розпізнає знайомі слова і фрази під час сприйняття усної інформації [2 ІНО 1.2]	розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті [4 ІНО 1.2]
<i>Розуміння прочитаних іношомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання</i>		
Сприймає текст	розпізнає знайомі слова з опорою на наочність [2 ІНО 2.1]	розпізнає знайомі імена/назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах [4 ІНО 2.1]
Аналізує прочитану інформацію		визначає в тексті інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми [4 ІНО 2.2]
<i>Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу з використанням іноземної мови</i>		
Здійснює усну взаємодію	запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи у разі потреби жести [2	спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює такі потреби [4 ІНО 3.1]

	ІНО 3.1]	
Усно висловлює власні думки, почуття, ставлення та позиції	описує себе та свій стан короткими фразами [2 ІНО 3.2]	розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення [4 ІНО 3.2]
Здійснює письмову взаємодію	надає найпростішу інформацію про себе у письмовій формі (записка, анкета) [2 ІНО 3.3]	запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі, використовуючи прості слова, короткі речення та сталі вирази [4 ІНО 3.3]
Висловлює свої думки, почуття, ставлення та позиції письмово	пише короткими фразами про себе [2 ІНО 3.4]	надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази [4 ІНО 3.4]
Здійснює взаємодію в режимі реального часу	пише короткі фрази в режимі реального часу у разі потреби з використанням словника [2 ІНО 3.5]	створює в режимі реального часу прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень [4 ІНО 3.5]

Додаток В

Іноземні мови 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів

Витяг з Пояснювальної записки до навчальної програми з іноземних мов загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи

Зміст навчання іноземної мови учнів початкової школи створюється на ідеях оволодіння нею у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає взаємопов'язане засвоєння мови і культури. Орієнтація на цю технологію зумовлена викликами та перспективами розвитку мульти- та полілінгвуетнокультурної світової спільноти, в якій перебуває людина і яка стає невід'ємним імперативом сьогодення. У зв'язку з цим одним із основних завдань навчання іноземної мови у початковій школі доцільно розглядати формування в учнів здібностей, готовності та бажання брати участь у міжкультурній комунікації у межах найтипівіших сфер і тем спілкування та самоудосконалюватися в подальшому оволодінні іншомовною комунікативною діяльністю відповідно до власних викликів і потреб. Виконання цього завдання забезпечує діяльність, спрямована на розвиток полікультурної та мультилінгвальної мовної особистості школяра вже на початковому етапі його навчання у школі.

Отже, зміст навчання іноземної мови учнів початкової школи ґрунтується на таких основних характеристиках:

1) відповідає актуальним комунікативно-пізнавальним інтересам молодших школярів і відбиває реальні потреби використання мови як засобу спілкування, є максимально наближеним до умов і цілей реальної міжкультурної комунікації;

2) стимулює розвиток інтересів учнів молодшого шкільного віку та позитивного ставлення до іноземної мови, здійснює вплив на їхню мотиваційну сферу;

3) прилучає учнів не тільки до нового для них мовного коду, але й до культури народу, носія цієї мови, що забезпечується чітким усвідомленням найголовніших спільностей та розбіжностей між чужою та рідною

культурою, згідно з чим навчання поступово має організовуватись як «діалог культур»;

4) ґрунтується на досвіді оволодіння школярами рідною мовою, забезпечуючи випереджальне вивчення останньої; враховує загальнонавчальний досвід учнів, набутий ними під час оволодіння іншими предметами (міжпредметні зв'язки);

5) забезпечує освітні, виховні та розвивальні потреби школярів, у тому числі стимулює їхню самостійну діяльність, спонукає до рефлексії щодо якості власних навчальних досягнень і бажання їх удосконалювати.

Зміст навчання іноземної мови визначається цілями навчання і відповідає віковим особливостям учнів і їхнім інтересам. У зв'язку з цим важливого значення набуває мовний, мовленнєвий, соціокультурний матеріал.

Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів

1-4 класів

Таблиця Д.1.2

Мета навчання аудіювання

Клас	Мета
1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ розрізняють (на слух) вивчені слова і фрази; ➤ сприймають на слух і виконують прості інструкції; ➤ розуміють короткі елементарні повідомлення у прозовій та віршованій формі, підтримані невербальними опорами (малюнками, жестами) в межах тематики спілкування, як у безпосередньому спілкуванні, так і в запису; ➤ (обсяг прослуханого у запису тексту – від 1 до 2 хвилин).
2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ реагують невербально та вербально на запитання, які вимагають простих відповідей; ➤ демонструють розуміння ключових слів у висловленні,

	<p>які проговорюються дуже повільно та з довгими паузами;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ розуміють короткі прості вказівки, сформульовані повільно; ➤ розуміють короткі елементарні повідомлення у прозовій та віршованій формі, підтримані невербальними опорами (малюнками, жестами) в межах тематики спілкування, як у безпосередньому спілкуванні, так і в запису; ➤ (обсяг прослуханого в запису тексту – від 1 до 2 хв.)
3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ реагують на прості запитання, дають короткі прості відповіді; ➤ розуміють інструкції, сформульовані ретельно та повільно на вербальному та невербальному рівні; ➤ розуміють діалогічне мовлення в достатньо повільному темпі з довгими паузами та чіткою інтонацією; ➤ розуміють короткі елементарні повідомлення у прозовій та віршованій формі, підтримані невербальними опорами (малюнками, жестами) в межах тематики спілкування, як у безпосередньому спілкуванні, так і в запису; ➤ (обсяг прослуханого в запису тексту – від 2 до 3 хвилин).
4	<ul style="list-style-type: none"> ➤ розуміють мовлення в дещо уповільненому темпі, ретельно артикульоване; ➤ розуміють основний зміст прослуханих текстів різного характеру побудованих на засвоєному мовному матеріалі. ➤ розуміють короткі елементарні повідомлення у прозовій та віршованій формі, в межах тематики спілкування, як у безпосередньому спілкуванні, так і в запису; ➤ (обсяг прослуханого у запису тексту – від 2 до 3 хв.)

Додаток Г

Таблиця Д.1.3

Структура аудіювання

Фази	Опис
Мотиваційно-спонукальна	<p>Визначається складною взаємодією зовнішніх стимулів і внутрішніх мотивів, потреб і цілей діяльності як майбутнього його результату, що з'являються у індивіда. Основним джерелом діяльності є потреба.</p> <p>Визначається потребами слухача і опосередковується діяльністю говоріння іншого учасника спілкування.</p>
Аналітико-синтетична	<p>Спрямована на дослідження умов реалізації діяльності, остаточне виділення предмета діяльності, розкриття його властивостей. На цьому етапі здійснюється впізнавання, усвідомлення значень відомих мовленнєвих засобів, розвивається мовленнєва здогадка, умовивід як продукт розуміння. Виконуються дії інформативного аналізу і завершального синтезу. Цей етап є провідним, оскільки на ньому відбуваються основні операції з прийому та переробки мовленнєвої інформації. Дана фаза структурується за трьома стадіями:</p> <ul style="list-style-type: none"> •сміслове прогнозування; •смісловий аналіз, вербальне поєднання, встановлення смислових зв'язків між словами і смисловими ланками; •компресія та інтерпретація. <p>Забезпечується операціями внутрішнього оформлення: відбір, зіставлення і встановлення внутрішньо понятійних відповідностей.</p>
Виконавча	<p>Її результатом є формування продукту аудіювання – розумового висновку, який формується у свідомості</p>

	<p>людини.</p> <p>Зумовлює і забезпечує прийняття рішення на основі аналізу й синтезу.</p>
Контрольна	<p>Появляється ухваленням рішення на основі інформативного аналізу і синтезу, що забезпечують повноту розуміння прослуханого. На даному етапі використовуються контролюючі вправи.</p>

Додаток Д

Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я.

Іншомовна освітня галузь

Іноземна мова

Пояснювальна записка

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психо-фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених

навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. На кінець 4-го класу учні досягають рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Навчальна програма є рамковою, а відтак проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Таблиця Д.2.1

Комунікативні вміння на кінець 2-го класу (сприймання на слух)

Комунікативні види МД	Комунікативні уміння	Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 2-го класу
--------------------------	----------------------	--

		Pre A1
Рецептивні	Сприймання на слух	
	В цілому	Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння.
		Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
	Розуміння розмови між іншими людьми	Дескриптори відсутні.
	Слухання наживо	Дескриптори відсутні.
	Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє короткі прості інструкції до дій як, наприклад, «Зупинись», «Закрий двері» тощо, які промовляються повільно, адресуються персонально, супроводжуються малюнками або жестами та за потреби повторюються.
	Слухання радіо та аудіозаписів	Розпізнає вже знайомі слова, імена та числа у простих, коротких записаних текстах, що

	промовляються дуже повільно та чітко.
Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні.
Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні.

Таблиця Д.2.2

Комунікативні вміння на кінець 4-го класу (сприймання на слух)

Комунікативні види МД	Комунікативні уміння	Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 4-го класу
		A1
Рецептивні	Сприймання на слух	
	В цілому	Розуміє повільне та чітке мовлення з довгими паузами задля полегшення усвідомлення змісту почутого.
		Розуміє конкретну інформацію (наприклад, про місце або час) у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке.

	Розуміння розмови між іншими людьми	Розуміє деякі слова та вирази, коли люди говорять про себе, родину, школу, хобі або оточення, якщо мовлення повільне й чітке.
		Розуміє слова та короткі речення, слухаючи просту розмову (наприклад, між покупцем і продавцем у магазині), якщо мовлення повільне й дуже чітке.
	Слухання наживо	Розуміє в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації (наприклад, на екскурсії), якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу.
	Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє інструкції, які даються ретельно й повільно, виконує короткі, прості вказівки.
		Розуміє, коли хтось повільно й чітко розповідає, де знаходиться предмет, якщо той перебуває в безпосередньому оточенні.
		Розуміє числа, ціни та час, якщо вони повільно й чітко оголошуються через

		гучномовець (наприклад, на вокзалі або в магазині).
	Слухання радіо та аудіозаписів	Виокремлює конкретну інформацію (наприклад, місце та час) з коротких аудіо- та відеозаписів на знайому повсякденну тематику, якщо мовлення повільне та чітке.
	Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні.

Сприймання на слух (аудіювання) у першому класі обсяг прослуханого запису матеріалу у межах 1 хв., у другому – 1-1,5хв., у третьому – 1,5-2 хв., у четвертому – 2 хв.

Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияном Р. Б.

Мовно-літературна освітня галузь

Іншомовна освіта (англійська)

Пояснювальна записка

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;

- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre-A1. На кінець 4-го класу учні досягають рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень в кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти».

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі змістові лінії: *«Сприймання на слух»*, *«Зорове сприймання»*, *«Усна взаємодія»*, *«Усне висловлювання»*, *«Писемна взаємодія»*, *«Писемне висловлювання»*, *«Онлайн взаємодія»*.

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній *«Сприймання на слух»*, *«Усна взаємодія»*, *«Усне висловлювання»*. Змістова лінія *«Сприймання на слух»* передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія *«Усна взаємодія»* спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія *«Усне висловлювання»* передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії *«Зорове сприймання»* (читач – автор), *«Писемна взаємодія»*, *«Писемне висловлювання»*, *«Онлайн взаємодія»*. Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія *«Зорове сприймання»* передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії *«Писемне висловлювання»* учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії *«Онлайн взаємодія»* є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи

найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Таблиця Д.2.3

Результати навчання і пропонований зміст 1-4-й класи

Обов'язкові результати навчання	Очікувані результати навчання
1-2 клас (рівень Pre-A1)	
Змістова лінія «Сприймання на слух»	
<p>Розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - реагує на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочною) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності [2 ІНО 1-1.1-1]; - розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке [2 ІНО 1-1.1-2]
<p>Розпізнає знайомі слова і фрази під час сприймання усної інформації</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке [2 ІНО 1-1.2-1]
3–4-й класи (рівень A1)	
Змістова лінія «Сприймання на слух»	
<p>Визначає в усному повідомленні</p>	<p>Учень/учениця:</p>

<p>інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає основний зміст усного повідомлення у знайомій ситуації [4 ІНО 1-1.1-1]; - виконує вказівки, розуміє інформацію щодо розташування предметів тощо [4 ІНО 1-1.1-2]; - розпізнає значення кількісних і порядкових числівників (ціна, дата, час) в усних оголошеннях [4 ІНО 1-1.1-3]
<p>Розуміє зміст усного висловлення у знайомому повсякденному контексті</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє конкретну інформацію у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке [4 ІНО 1-1.2-1]; - здогадується про значення слів із контексту усного повідомлення [4 ІНО 1-1.2-2]

Додаток Е

Таблиця Д.2.4

Види вправ для формування ІКК

<i>Ти- пи</i>	<i>Некомунікативні</i>	<i>Умовно-комунікативні</i>	<i>Комунікативні</i>
Види вправ			
<i>Рецептивні</i>	Сприйняття, упізнавання/диференціація/ ідентифікація звуку, ГС, інтонаційної моделі; графеми, ЛО.	Аудіювання або читання повідомлень, запитань, розпоряджень на рівні фрази/речення або мінітексту (понадфразової та діалогічної єдності).	Аудіювання або читання тексту з метою одержання інформації.
<i>Рецептивно-репродуктивні</i>	Імітація звуків, ЛО, речень; вставка ЛО, зміна граматичної форми, переклад окремих слів/речень; звуження і розширення речень, об'єднання простих речень у складне; складання речень з поданих слів: заучування напам'ять ЛО, речень, текстів; переказ відомого слухачам тексту.	Імітація зразка мовлення (ЗМ), підстановка у ЗМ, трансформація ЗМ, розширення ЗМ, завершення ЗМ, відповіді на запитання різних типів і постановка різних запитань, переказ тексту, відомого слухачам, але від імені одного з персонажів або з певними змінами.	Переказ тексту, невідомого слухачам.

<i>Продуктивні</i>	Не існує.	Об'єднання ЗМ і (одноструктурних і різноструктурних) у понадфразову єдність; об'єднання ЗМ у діалогічні єдності (запитання – відповідь, запитання – контрзапитання, повідомлення – повідомлення, повідомлення – запитання, спонукання – згода / відмова).	Повідомлення певного факту/фактів; опис (людини, погоди, квартири); розповідь про якісь події/факти; доказ певних положень; бесіда між учнем/ями і вчителем, між двома учнями, групова бесіда; написання записки, листа, короткої біографії, плану, тез виступу, доповіді.
--------------------	-----------	---	--

Додаток Ж
Приклади вправ
(розроблені Верхушою Яною)

Вправа

Тема: Picnic

Мета: прослухати відеоподкаст про пікнік та на основі почутої інформації відреагувати (розуміння тексту без домислювань) .

Опора: картинки та картки зі словами, відеоподкаст.

Відеофонограма: Picnic, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Інструкція: Listen to a story and clap your hands when you here such sentences: Let's have some crisps and sandwiches. Let's go with everyone!

Вправа

Тема: New school

Мета: прослухати відеоподкаст про нову школу та на основі почутої інформації доповнити речення (розуміння основної думки).

Опора: картки для доповнення, відеоподкаст.

Відеофонограма: New school, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Інструкція: Listen to the poem and write the missing words in the sentences.

remember playground names face teacher shirt friebdly PE
 She's my _____ but I don't know her name.

It's hard to remember my classmates' _____ .

I don't know where the _____ is.

I have a T-shirt and running shoes for _____.

You have to _____ a lot of things at a new school.

My new _____ feels itchy.

My _____ feels hot.

The boy wearing red looks _____.

Вправа

Тема: Dreams

Мета: прослухати відеоподкаст про мрії та на основі почутої інформації підтвердити чи спростувати твердження (точне розуміння тексту).

Опора: картка для заповнення, відеоподкаст.

Відеофонограма: Dreams, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Інструкція: Listen to the poem and in pairs write if the sentence is False or True.

I dreamt that an alien spaceship chased me. _____

I dreamt that I flew on a chair. _____

I dreamt about a dragon that couldn't breathe water. _____

I dreamt that I won at basketball. _____

I dreamt about a clown doing a painting. _____

I'm bored when I go to bed. _____

I like having dreams. _____

I don't know what my dreams will be about until I go to bed. _____

Вправа

Тема: Rest Day

Мета: прослухати відеоподкаст про день відпочинку та на основі почутої інформації придумати заголовок (розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання, ймовірне прогнозування).

Опора: аудіоподкаст.

Відеофонограма: Rest Day, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Інструкція: Listen to the text and entitle it:

Sunday is a rest-day. That's why I don't get up very early. I wash up, clean my room and go to my friends. In the evening I help my mother to prepare supper. Then I read interesting books and watch TV. At 9 o'clock I go to bed. (A Rest Day).

Вправа

Тема: Neighbourhood

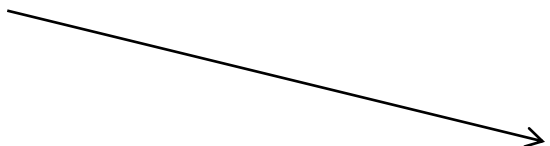
Мета: прослухати відеоподкаст про околиці та на основі почутої інформації зєднати слова, що римуються (розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання, розвиток фонематичного та інтонаційного слуху).

Опора: картка для роботи, аудіоподкаст.

Відеофонограма: Neighbourhood, з сервісу подкастів LearnEnglish Kids

Інструкція: Listen to the poem. Match the words that rhyme, for example 'places' and 'faces'.

know	internet
way	class
out	part
around	more
store	start
ground	play
about	yet
grow	pass

Додаток И

Таблиця Д.3.1

Структура реалізації експериментального навчання

<i>Етап</i>	<i>Часові рамки</i>	<i>Завдання</i>
Підготовча робота	Вересень 2021р.	Розробка комплексів вправ для експериментального навчання; завдань для передекспериментального і післяекспериментального зрізів. Визначення критеріїв оцінювання.
Передекспериментальний зріз	23 вересня 2021р.	Перевірка вихідного рівня сформованості компетентності в аудіюванні англійською мовою.
Експериментальне навчання	Жовтень 2021р.	Проведення експериментального навчання з тем, що представлені у Розділі 2.3.
Післяекспериментальний зріз	4 листопада 2021р.	Визначення досягнутого рівня компетентності в аудіюванні англійською мовою.
Аналіз результатів	Листопад 2021р.	Дослідження отриманих даних та аналіз підсумків.

Додаток К

Анкета

Прочитай запитання та обери одну відповідь.

1. Вкажи свій вік.

2. Обери свою стать.

- Дівчинка
- Хлопчик

3. Чи цікаво тобі вивчати іноземну мову?

- Дуже цікаво
- Цікаво
- Нецікаво
- Зовсім нецікаво

4. Для чого ти вивчаєш англійську мову?

- Мені подобається цей предмет.
- Щоб більше знати та вміти.
- Мене змушують батьки.
- Для того, щоб не відставати від класу.

5. Як ти вивчаєш англійську мову, окрім уроків у школі?

- Самостійно
- Додаткові (індивідуальні) уроки з вчителем
- Допомагають батьки
- Ходжу на додаткові заняття з репетитором
- Ніяк не вивчаю

6. Чи використовує вчитель відео на уроці англійської мови?

- Так
- Ні

7. Яке саме відео використовує вчитель на уроках?

- Мультфільми
- Пісні, віршики
- Ролики
- Навчальні відео
- Ніякі

8. Як часто використовує вчитель відео на уроках англійської мови?

- Часто
- Рідко
- Не використовує взагалі

9. Чи подобається тобі використання відео на уроках англійської? (або хотілося б, щоб його використовували)

- Так
- Ні

10. Чи дивишся відео англійською мовою поза школою?

- Так
- Ні

Зразок

Прочитай запитання та обери одну відповідь.

1. Вкажи свій вік.

Попова Марія

2. Обери свою стать.

- Дівчинка
- Хлопчик

3. Чи цікаво тобі вивчати іноземну мову?

- Дуже цікаво
- Цікаво
- Нецікаво
- Зовсім нецікаво

4. Для чого ти вивчаєш англійську мову?

- Мені подобається цей предмет.
- Щоб більше знати та вміти.
- Мене змушують батьки.
- Для того, щоб не відставати від класу.

5. Як ти вивчаєш англійську мову, окрім уроків у школі?

- Самостійно
- Додаткові (індивідуальні) уроки з вчителем
- Допомагають батьки
- Ходжу на додаткові заняття з репетитором
- Ніяк не вивчаю

6. Чи використовує вчитель відео на уроці англійської мови?

- Так
- Ні

7. Яке саме відео використовує вчитель на уроках?

- Мультфільми
- Пісні, віршики
- Ролики
- Навчальні відео
- Ніякі

8. Як часто використовує вчитель відео на уроках англійської мови?

- Часто
- Рідко
- Не використовує взагалі

9. Чи подобається тобі використання відео на уроках англійської? (або хотілося б, щоб його використовували)

- Так
- Ні

10. Чи дивишся відео англійською мовою поза школою?

- Так
- Ні

Результати анкетування

У класі навчається 26 учнів (12 хлопчиків та 14 дівчаток), на момент анкетування присутніми були 20 учнів.

Анкета складається з 10 питань на тему вивчення англійської мови – дослідження мотивації та вмотивованості вивчення англійської мови. Також деякі питання стосуються використання на уроках англійської відеоматеріалів.

Перше питання «Вкажи свій вік» для того, щоб дізнатися віковий діапазон опитуваних. Результати: 75% (15) – учні, яким 9 років та 15% (5) – 10 років.

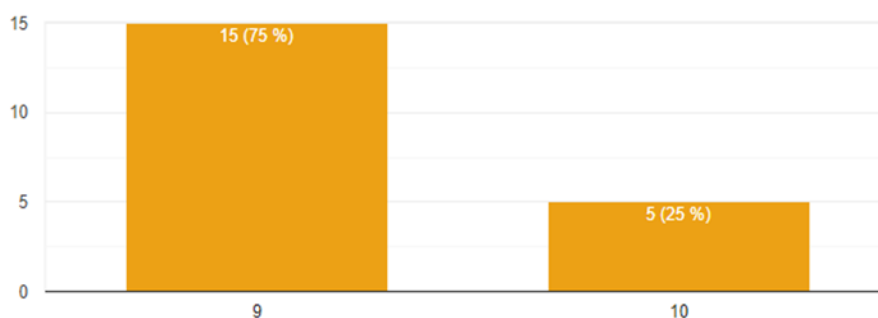

Рис. Д.3.1 Стовпчикова діаграма

Друге питання «Обери стать» для того, щоб дізнатися гендер опитуваних. Результати: 11 учнів (55%) – дівчата та 9 учнів (45%) – хлопці.

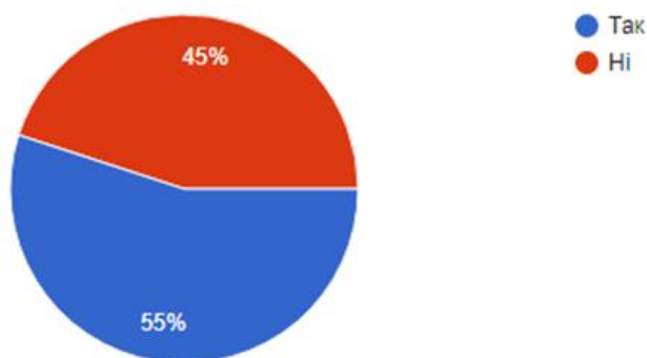

Рис. Д.3.2 Секторна діаграма 1

Третє питання «Чи цікаво тобі вивчати іноземну мову?» мало 4 варіанти відповідей. Дане питання дозволяє оцінити зацікавленість учнів предметом. Результати: 15 учням (75%) – цікаво вивчати предмет, 3 учням (15%) – дуже цікаво, 2 учням (10%) – не цікаво.

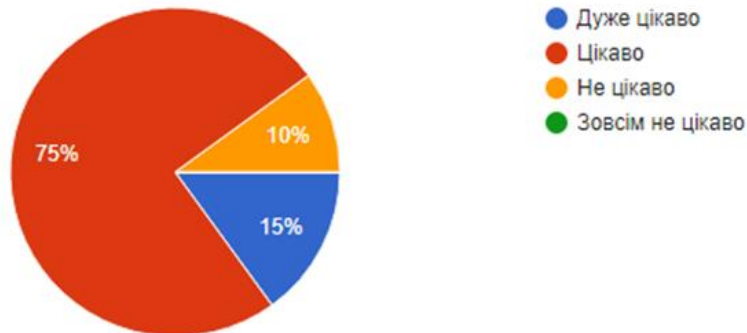

Рис. Д.3.3 Секторна діаграма 2

Четверте питання «Для чого ти вивчаєш англійську мову?» також мало 4 варіанти відповідей. За допомогою цього питання я перевірялися мотиви вивчення даного предмету. Результати: 12 учнів (60%) – вивчають англійську, щоб більше знати та вміти, 5 учням (25%) – подобається цей предмет, 2 учні (10%) – щоб не відставати від класу, 1 учень (5%) – мене змушують батьки.

Рис. Д.3.4 Секторна діаграма 3

П'яте питання «Як ти вивчаєш англійську мову, окрім уроків у школі?» мало 5 варіантів відповідей. За допомогою цього питання дізналися про шляхи вивчення англійської мови поза межами школи. Результати: 11 учнів (65%) – самостійно, 6 учнів (30%) – допомагають батьки, 2 учні (10%) –

ходжу на додаткові заняття з репетитором, 1 учень (5%) – індивідуальні консультації від вчителя, 0 учнів – ніяк не вивчаю.

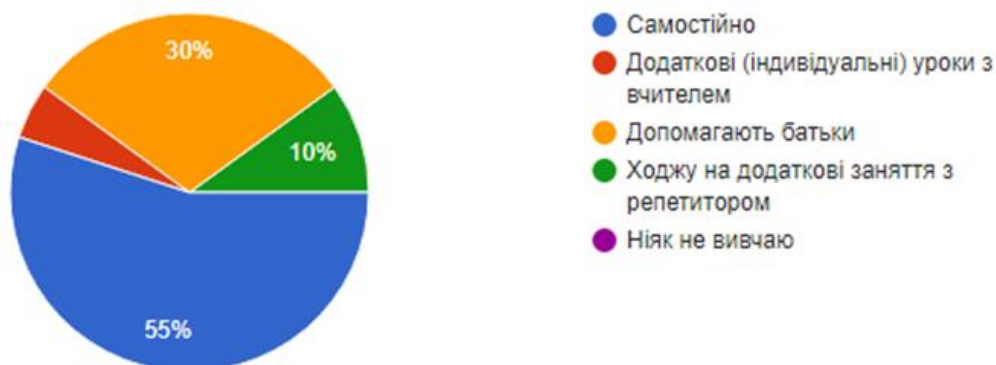

Рис. Д.3.5 Секторна діаграма 4

Шосте питання «Чи використовує вчитель відео на уроці англійської мови?» мало 2 варіанти відповідей. За допомогою цього питання дізнаємося про використання вчителем відеоматеріалів на уроці англійської мови. Результати: 11 учнів (55%) – так, 9 учнів (45%) – ні. Клас на англійській мові об'єднується у 2 підгрупи, такі результати тому, що у 2-ій підгрупі вчитель не використовує відео на уроках.

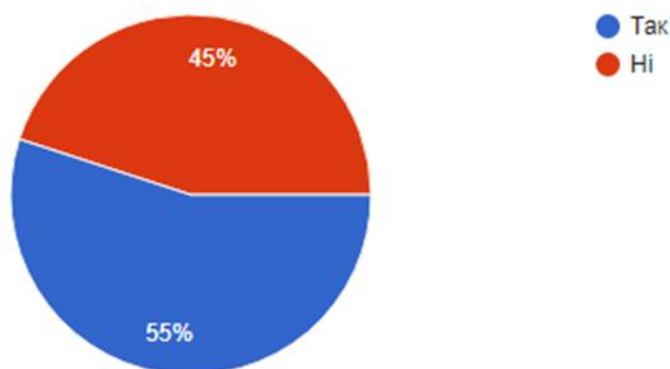

Рис. Д.3.6 Секторна діаграма 5

Сьоме питання «Яке саме відео використовує вчитель на уроках?» мало 5 варіантів відповідей: мультфільми; пісні, віршики; ролики; навчальні відео; ніякі. Це питання дає змогу дізнатися про різновиди використовуваних вчителем відеоматеріалів на уроках англійської мови. Результати: 55% (11

учнів) – навчальні, 45% (9 учнів) – ніякі. Такі результати через поділ класу на підгрупи – у 2-ій підгрупі вчитель не використовує відео на уроках.

Восьме питання «Як часто використовує відео вчитель на уроках?» мало 3 варіанти відповідей: часто, рідко, не використовує взагалі. За допомогою цього питання стає можливим відслідкувати частоту використання вчителем відеоматеріалів на уроках англійської мови. Результати: 11 учнів (55%) – рідко, 9 учнів (45%) – не використовує взагалі. Навіть у 1-ій підгрупі вчитель рідко використовує відео на уроках.

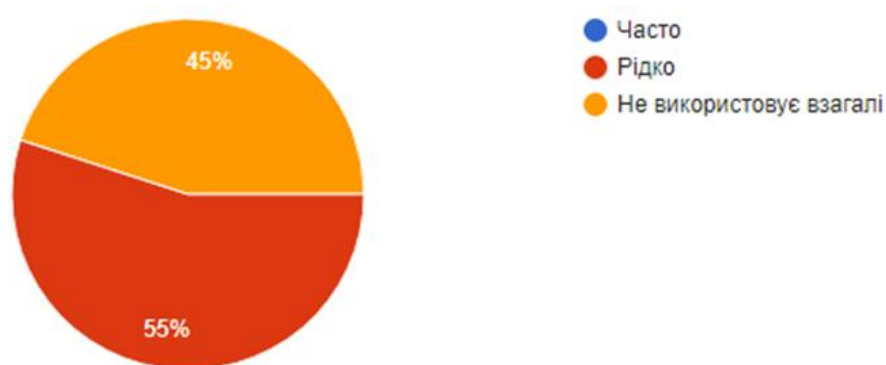

Рис. Д.3.7 Секторна діаграма 6

Дев'яте питання «Чи подобається тобі використання відео на уроках англійської?(або хотілося б, щоб його використовували)» мало 2 варіанти відповідей. Ми дізнаємося чи подобається такий засіб навчання учням на уроках англійської мови або є бажаним на думку учнів. Результати: 15 учнів (75%) – так, 5 учнів (25%) – ні.

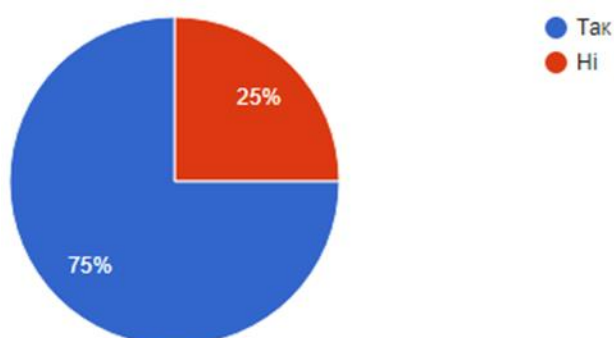

Рис. Д.3.8 Секторна діаграма 7

Десяте питання «Чи дивишся відео англійською мовою поза школою?» мало 2 варіанти відповідей. За допомогою цього питання ми відслідковуємо чи використовують такий засіб навчання учні самостійно. Результати: 13 учнів (65%) – використовують, 7 учнів (35%) – не використовують.

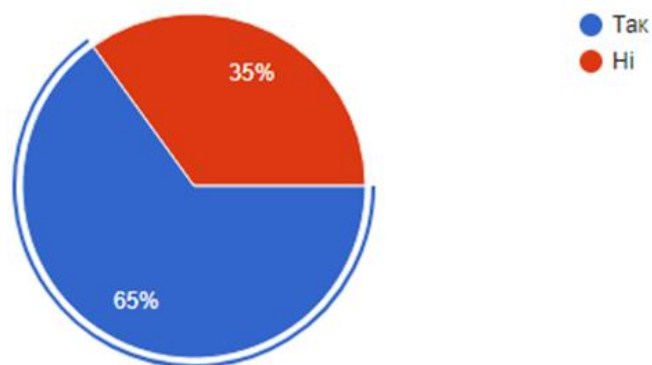

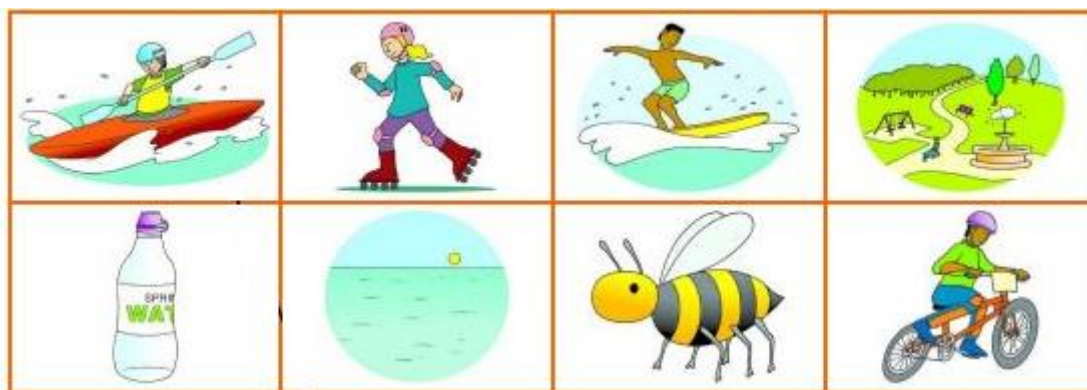
Рис. Д.3.9 Секторна діаграма 8

Більшості учнів до вподоби використання відеоматеріалів на уроках, також вони часто люблять переглядати різні пісеньки, віршики, ролики англійською мовою у відеоформаті.

Додаток Л

Завдання для передекспериментального зрізу сформованості компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи

1. Draw a line to match the picture and the word.

surfing	rafting	biking	skating
sea	bee	park	water

2. Listen to the song and make sentences.

Surfing in the sea,

Rafting in the water,

Buzz, buzz, buzz

Biking up and down,

Roller-skating in the park,

going high and low.

I'm as busy as a bee.

the water is so blue.

doing lots of kicks.

the water is so white.

3. Listen to the song and place the sentences in order.

- ____ Biking up and down
 ____ Surfing in the sea
 ____ Roller-skating in the park
 ____ Rafting in the water
 ____ The water is so blue
 ____ Doing lots of kicks

4. Listen to the song and write answer the questions.

Who is Santa with in the snow?

What are elves making?

Where the elf puts the toys?

What toys do elves make?

For whom are the presents in Santa's sleigh?

5. Listen to the song and circle the sentence as false or true.

- a. Surfing in the sea the water is so green. true false
 b. Buzz, buzz, buzz I'm as busy as a bee. true false
 c. Rafting in the mud the mud is so white. true false
 d. Biking up and down going high and low. true false
 e. Roller-skating in the park doing lots of kicks. true false

Додаток М

Завдання для післяекспериментального зрізу сформованості компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи

1. Draw a line to match the picture and the word.

train	Santa	doll	reindeer	snow	computer
teddy	toys	scooter	elf	plane	shelf

2. Listen to the song and make sentences.

Santa's here. Ho, ho, ho!
 The elves are making lots of toys
 In the workshop I'm an elf
 Let's put the presents in Santa's sleigh
 Around the world with all the toys

putting toys upon the shelf.
 with his reindeer in the snow.
 presents for good girls and boys.
 ready for all the girls and boys.
 there goes Santa on his way.

3. Listen to the song and place the sentences in order.

_____ scooter

_____ computer

_____ doll

_____ plane

_____ teddy

_____ train

4. Listen to the song and write answer the questions.

Who is the main character of the song?

What is a pretty sight in the water?

Where does surfing take place?

How may biking?

What is done while roller-skating?

5. Listen to the song and circle the sentence as false or true.

1.	Santa's here, ho, ho, ho, with his dogs in the snow.	true	false
2.	The elves are making lots of toys.	true	false
3.	In the workshop I'm an snowman.	true	false
4.	Let's put the presents in Santa's car.	true	false
5.	Presents for good girls and boys.	true	false

Додаток Н

Таблиця Д.3.2

**Кількісні показники рівнів сформованості англомовної
компетентності в аудіюванні в учнів початкових класів групи-1 та
групи-2 на етапі передекспериментального діагностування**

<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Передекспериментальний зріз Кількість балів</i>	<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Передекспериментальний зріз Кількість балів</i>
Ак-ко В.	19	Ат-ко В.	27
Дм-в Н.	27	Гул-ч М.	25
Др-н Д.	30	Др-г С.	24
Д-да Є.	26	Єв-к Я.	30
Єрм-ко В.	24	Єл-в А.	28
Іл-на В.	26	Іл-ко А.	23
Ін-ний П.	20	К-ва М.	25
Лог-ко Н.	25	Кр-н І.	27
М-ліс П.	30	М-ль О.	31
Ос-ко С.	24	Ол-ко О.	30
П-ва М.	30	Пав-ч Н.	28
Сид-ко А.	32	Щер-в Р.	30
Чуг-й Н.	31	Юл-н С.	29

Таблиця Д.3.3

**Кількісні показники коефіцієнту навченості англомовної
компетентності в аудіюванні учнів початкової ланки освіти на етапі
передекспериментального дослідження**

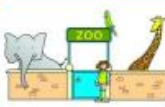

Група-1		Група-2	
<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Коефіцієнт</i>	<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Коефіцієнт</i>
Ак-ко В.	0,38	Ат-ко В.	0,54
Дм-в Н.	0,54	Гул-ч М.	0,5
Др-н Д.	0,6	Др-г С.	0,48
Д-да Є.	0,52	Єв-к Я.	0,6
Єрм-ко В.	0,48	Єл-в А.	0,58
Іл-на В.	0,52	Іл-ко А.	0,46
Ін-ний П.	0,4	К-ва М.	0,5
Лог-ко Н.	0,5	Кр-н І.	0,54
М-ліс П.	0,5	М-ль О.	0,62
Ос-ко С.	0,48	Ол-ко О.	0,6
П-ва М.	0,6	Пав-ч Н.	0,56
Сид-ко А.	0,64	Щер-в Р.	0,6
Чуг-й Н.	0,62	Юл-н С.	0,58

Додаток II

Комплекси вправ для експериментального навчання

UNIT 1 "We're going to the zoo"

1. Write the word under the pictures.

zee	kangaroo	lion	monkey	polar bear
seal	snake	tiger	penguin	lizard
				
	zoo			
				

2. Listen to the song and make sentences.

The monkeys	→	enjoy their fishy meals.
The polar bear and seals		just makes a pong.
The snakes	→	swing and climb.
The skunk		's having fun.
The tiger		needs to hide.
The penguin		all slide along.
The lizard		gives a roar.

3. Listen to the song and circle the sentence as false or true.

1. Kangaroos carry their babies in a pouch. true false
2. Lions live in groups called prides. true false
3. The smallest monkeys can be as small as 117 millimetres. true false
4. The polar bear is the largest land animal. true false
5. Seals can't sleep in water. true false
6. Snakes can't climb trees. true false
7. Skunks have got a terrible sense of smell. true false
8. All tigers are very endangered. true false
9. Female penguins take care of the eggs. true false
10. Many lizards can grow a new tail. true false

4. Answer the questions and use the pictures.

1. Who swing and climb?
2. Who enjoy fishy meals?
3. What animals do slide along?
4. What animal does want to eat some more?
5. What animal is having fun?

5. Draw the action of the animal you memorized.

UNIT 2 “Being healthy”

1. Write the word under the pictures.

mum	brush my teeth	morning	night	dad	bath
body	clean	brother	sister	vegetables	win
					
	mum				
					

2. Listen to the poem and make sentences.

My mum tells me to	take a bath.
My dad tells me to	eat vegetables every day.
My brother tells me to	brush my teeth.
My sister tells me to	wash my hands.

3. Listen to the poem and in pairs write if the sentence is False or True.

1. I have to brush my teeth in the morning and in the afternoon. False
2. Dad says I have to take a bath and wash my body well. _____
3. I do feel bad and dirty and ugly. _____

4. He's right, my fingers feel so good without dirt in between. _____
5. My sister says I have to eat some fast food each day. _____
6. She's right, I have more energy to run and walk and play. _____
7. I adore when they win! _____

4. Listen to the poem and write the missing words in the sentences.

right teeth family clean vegetables body

1. Your _____ look and taste better if you brush them regularly.
2. Your _____ feels clean and fresh if you wash.
3. Your hands feel good when they are _____ .
4. Eating _____ every day can give you energy.
5. I listened to my _____ and now I feel better.
6. I don't like it when my family are _____ !

5. Listen to the poem. Match the words that rhyme, for example 'night' and 'right'.

night	→	well
clean		win
day		between
skin		play
tell		right

UNIT 3 “The lion and the mouse”

1. Write the word under the pictures.

lion	asleep	sun	mouse	neck	back
mouth	laugh	king	tree	rope	friend
					
	lion				
					

2. Watch the story and circle the best answer.

What do you think is the moral of the story?

- A. Don't go to sleep in the sun or you will get caught.
- B. Remember that everyone has different talents and abilities.
- C. Everyone will help you even if you are not nice.

3. Watch the story and put the sentences in order.

___ The little mouse ran up the lion's neck.

___ He saw the king of the jungle tied to a tree.

1 A lion was asleep in the sun one day.

___ 'You were right, little mouse – thank you, I'm free.'

___ 'Be kind to me and one day I'll help you.'

___ The mouse worked quickly and chewed through the rope.

___ The lion caught him with a great big smack!

___ The mouse was out walking the very next day.

4. Watch the story and write answer the questions.

A. What animal does the lion catch?

A mouse.

B. What does the lion want to do with the mouse?

C. What does the mouse promise the lion?

D. Does the lion think the mouse can help him?

E. What happens to the lion the next day?

F. How does the mouse help the lion?

5. Watch the story and find the mistake, underline it and write the correct word.

1. A lion was asleep in the cloudy one day. sun

2. A big mouse came out to play. _____

3. The little mouse ran up the lion's head and slid down his back.

4. 'I'm going to eat you!' the lion whispered, his mouth open wide.

5. The lion cried, very hard, and the mouse ran away. _____

6. He saw the king of the jungle tied to a fence. _____

7. The mouse worked quickly and teared through the rope.

Додаток Р

Таблиця Д.3.4

**Кількісні показники рівнів сформованості англомовної
компетентності в аудіюванні в учнів початкових класів ЕГта КГ на етапі
післяекспериментального діагностування**

ЕГ		КГ	
<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Передекспериментальний зріз Кількість балів</i>	<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Передекспериментальний зріз Кількість балів</i>
Ак-ко В.	36	Ат-ко В.	37
Дм-в Н.	38	Гул-ч М.	35
Др-н Д.	41	Др-г С.	35
Д-да Є.	39	Єв-к Я.	38
Єрм-ко В.	38	Єл-в А.	36
Іл-на В.	41	Іл-ко А.	35
Ін-ний П.	38	К-ва М.	39
Лог-ко Н.	40	Кр-н І.	35
М-ліс П.	40	М-ль О.	37
Ос-ко С.	39	Ол-ко О.	39
П-ва М.	44	Пав-ч Н.	35
Сид-ко А.	45	Щер-в Р.	35
Чуг-й Н.	43	Юл-н С.	35

Таблиця Д.3.5

**Кількісні показники коефіцієнту навченості англomовної
компетентності в аудіюванні учнів початкової ланки освіти на етапі
післяекспериментального дослідження**

ЕГ		КГ	
<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Коефіцієнт</i>	<i>Прізвище та ім'я</i>	<i>Коефіцієнт</i>
Ак-ко В.	0,72	Ат-ко В.	0,74
Дм-в Н.	0,76	Гул-ч М.	0,7
Др-н Д.	0,82	Др-г С.	0,7
Д-да Є.	0,78	Єв-к Я.	0,76
Єрм-ко В.	0,76	Єл-в А.	0,72
Іл-на В.	0,82	Іл-ко А.	0,7
Ін-ний П.	0,76	К-ва М.	0,78
Лог-ко Н.	0,8	Кр-н І.	0,54
М-ліс П.	0,8	М-ль О.	0,74
Ос-ко С.	0,78	Ол-ко О.	0,78
П-ва М.	0,82	Пав-ч Н.	0,7
Сид-ко А.	0,9	Щер-в Р.	0,7
Чуг-й Н.	0,86	Юл-н С.	0,7